

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 34 korona.
Egy hónapra 3 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Az első sor egy sor 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 667.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 17.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Pásztorbot és mandátum.
Az ujoncjavaslat előtt.
Az új bűn programja.
A veszedelmes tévít.
Ezres a fali órában.
A regény folytatása.
Magszókott mérnök.
Az összeférhetetlen püspök.
A Mezei-tragédia.
A házabályvizit.
Kifosztott gabonarakárak.
Tárca: Egy partie tennisz. Írta: Mendlik Béla.

Pásztorbot és mandátum.

Nyílt levél

Méltóságos és főtisztelendő

Csernoch János urhoz,

a csanádi római katolikus egyházmegye püspökéhez.

Arad, január 16.

A főpásztort megillető tiszteletnek és sokrabecsülésnek teljességével üdvözljük Méltóságodat, mint a csanádi egyházmegye püspökét, Szent Gellértnek, Lonovicsnak, Bonnáz Sándornak s a még friss emlékeztető Dessewffy Sándornak utódját. Érzéseink tisztaságából nem vesz el semmit, hogy Méltóságod oly politikai párt vezető helyéről lép e magas egyházi tisztre, a mely pártnak elveitől, hivatásától, programjától és céljaitól bennünket a csillagászat távolságai választanak el, a mely pártot mi Magyarországon és sehol a világon jogosultnak nem ismerünk el, nem találván sehol se erkölcsi alapot arra, hogy az egy Istent valló felekezetek

közül bármelyik is bármily ürügy alatt magának többet követelhesen a jogokból, az állami és az egyéb közösségek javából a másik felekezetnél. Azonban ez a tény, Méltóságodnak eddigi politikai működése egyszerre eltűnik a mi szemünk előtt, abban a pillanatban, amikor azzal Méltóságodat, mint a mi vidékünk is befogó egyházmegye főpásztorát tekintjük. A püspököt, akit más cél, mint hűveinek lelki java, a vallásban való megerősödése, nem vezethet s aki kétségtelenül örökségként veszi át majd érdemes elődeitől azt az elvet is, hogy a többi felekezetekkel való békességes együttélés és testvériszeretet ápolásán is dolgozzék. Méltóságodat jeles egyéni tulajdonok, a tudásnak bősége és sokoldalú volta teszik hivatottá ezen egyházi tisztre s a politikai ellenfelek részéről is igaztalanság lenne, ha értékét, hivatottságát a néppártban végzett cselekedetei miatt csökkenteni igyekeznének.

A rokonszenvet azonban, amelylyel az új főpásztort fogadjuk, erős mértékben lehűti az a hír, amelyet Méltóságod püspökké való kineveztetésével kapcsolatosan, egyes fővárosi lapok közöltek. Ezen hírek szerint Méltóságod a püspöki kineveztetés után is megtartja képviselői mandátumát, kétségtelenül, mint a néppárt tagja. Meg kell jegyeznünk, hogy ezt a hirt magunk is valószínűtlennek tartjuk, annál is inkább, mert ez az összeférhetlenségi törvénybe ütközik. Azonban az a tapasztalásunk, hogy a Wekerle-kormány, különösen amikor a néppárt részére

teendő kedvezések és engedményekről van szó, még ennél nagyobb törvényszegésre is képes, és az a tény, hogy a koalíciónak egyes lapjai már precedenst is keresnek, Drohobeczký Gyula, a körösi püspök képviselői mandátumában, — mindez, ismételjük, kötelességünk teszi, hogy komolyan számba vegyük a fővárosi lapok hírébe kapcsolt eshetőséget.

Törökországban, Méltóságos uram, a mahomedán vallásnak egy egyszerű rendelkezése kizárná, hogy ilyesmiről szó lehessen. A muzulmán, mielőtt a mecsetbe megy, leveti a saruját, — amint az az egyéb felekezetek előtt is tudott dolog. A római katolikus püspököket természetesen nem kötelezheti a mahomedán vallás rituáléja, — de az az erkölcsi parancs igen, amelyen ez a szabály épült. A politika, főpásztor ur, igen piszkos, igen ocsmány saruja azoknak, akik viselni kénytelenek, mert az egyéni céljuk úgy hozza magával, vagy pedig azért viselik, mert valami megfelfejthetetlen gyönyörűséget találnak benne. A durva emberi érzések, az indulatok, az alantjáró érdekek rengeteg salakja tapad hozzá, az uton is, amelyen jár, meg az ellenfelek által is, akik ráfecscsentik. Aki a püspöki szentélybe lép, ezt a sarut nem viselheti, anélkül, hogy a szentélynek tükör-tiszta padozatán mocskot ne ejtsen.

Akárminő körülmények között is, bárminő időben és bármely személyeket illetően elleneznünk kellene azt, hogy püspök képviselői mandátumot viseljen és intenzívebb politikai működést fejtsen ki annál,

Egy partie tennisz.

Írta: Mendlik Béla.

Azért, mert egyes házastárs öreg asszonyok nem tudnak vele megbarátkozni, azért én mégis azt mondom, hogy a legjobb és legelegánsabb sportok egyike a tennisz; mert ez az egyedül sport, amely a testedzést és szórakozást egyesíti. Azután meg csak legyünk őszinték, legjelesebb tulajdonsága a tennisnek, hogy az asszonyoknak és lányoknak olyan szabadságot biztosít, amit máshol seholsem élvezhetnek.

Legyen az akármilyen összejövétel, majális, kirándulás, zsúr: a lányoknak és asszonyoknak minden mozdulatát szigorú társadalmi szabályok korlátozzák. A tennispálya azonban lerombolja ezeket a korlátokat. Bokorugrós szoknyában úgy illegnek billegnek a játszók, ahogyan nekik jól esik, anélkül, hogy valakinek is eszébe jutna ezen megbotránkozni.

Pedig amilyen merész hajlongásokat lehet sokszor látni a tennispályákon, azt máshol de hogy tennék meg az asszonyok és lányok. Itt azonban szabad, minden szabad. Pajkosan szaladni a labda elé, miközben a szoknya sokszor térdig felhajlik; vagy merészen hátrahajolni, hogy a visszaütést biztosítsuk, mialatt a test plasztikusan kidomborodik. Hol előre domborodik, hol hátra. De domborodhatik ahogyan neki jól esik, nincs kötve szabályokhoz.

És ez a szabadság tette kedvelté a tennist. Az asszonyok és lányok hamar megérették, hogy seholsem érvényesülhetnek annyira, mint a tennispályán. A majálisok, összejövetelek kimentek lassan-lassan a divatból és ma már úgy tekintünk ezekre, mint valami ódli várkastélyra. A lampionok misztikus homálya, már csak aféle szürke romantika. A szerelmes szívek nem a ligetek táncterein, hanem a tennispályákon dobannak meg.

A mi városunkban a Micsay lányok voltak a legjobb tennisezők. Talán azért, mert ők voltak a legszebb lányok is, meg a leggazdagabbak is, de szó ami szó, úgy tenniseztek, hogy öröm volt nézni őket. Volt is nekik állandóan olyan udvaruk, akár valami kis hercegnőnek. Ha kivonultak a pályához mosolygó mamájukkal, körülöttük egész testőrség nyugtalanzkodott. Utközben pedig azon vitakoztak, hogy ki legyen az első játszma.

— De Lenke nagysám, — méltatlankodott egy fiatal ügyvéd, — tegnap a kadétá volt az elsőség, ma talán az engem illetne meg?

— Hogyis ne, — kacagott ilyenkor Micsay Lenke, — talán azért, mert tegnap kapta meg a diplomáját, azt hiszi, hogy ez az elsőségre is képesíti?

A társaság ilyenkor jóízűen nevetett. Egy verőfényes nyári délután különösen jó hangulatban voltak Micsayék. Lenke már utközben felkeltette a fiatal emberek kíváncsiságát.

— Na, ma olyan jelenetnek lesznek tanúi, amilyent még nem láttak.

— Mi az, mi az? — érdeklődtek egyszerre többen is.

— Addig egy szót sem szólók, amíg a pályához nem érünk.

Mikor azután kiérték a pályához, mindnyájan kíváncsian néztek Micsay Lenkére. Halljuk, halljuk!

Lenke pedig nyugodtan leoldozta nagy szalmakalapját, oda dobta egy padra, azután a zsebéből két levelet vett elő.

— Tudom ugyan, — kezdte mosolyogva — hogy indískrécit követek el, midőn ezt a két levelet elolvasom itt nyilvánosan, de ez a két levél engem olyan zavarba hozott, hogy más megoldást nem találtam, minthogy a választ a sorsra bízam.

A társaságban két fiatalember nyugtalankodni kezdett. Az egyik úgy elvörösödött, mint egy főtt rák, a másik pedig olyan fehér lett, mint egy gipszfigura. A többiek azonban lelkesülten hadonáltak a kezeikkel és racketjeikkel. Halljuk a leveleket! Halljuk!

— Egyik levél tehát ez, — folytatta Micsay Lenke. Drága Lenke nagysám! Nem bírom tovább titkolni azt a végtelen vonzalmat, azt a lángoló szerelmet, amit magam iránt érzek. Amióta nap-nap után együtt tenniszezünk, nincs nyugalmam. Oldjon fel ez alól a varázs alól és

amelyre a törvény neki a főrendi tagság révén módot ad. Méltóságod esetében azonban valami különös mérlegelést kíván. Méltóságod a néppártnak tagja, a kifejezetten papi párté s így közel esik az a valószínűség, hogy amennyiben püspöksége idején mandátumát megtartja, ezt a pártjának teendő politikai szolgálatokra használná fel. A püspökség pedig nem csupán apostoli küldetés lenne, hanem alkalom arra, hogy a néppártnak ezen mindaddig szüzen maradt talajon, a nagy Délvidéken politikai birtokokat szerezzen.

És itt lehetetlen, hogy egy pillanatra pihenőt ne tartsunk s e pihenő alatt Wekerle Sándor közéleti pályájának csúcspontjain el ne borongjunk. Az a férfiú, akinek neve az egyházpolitikai törvények dicsőségével volt beragyogva, aki oly hatalmas volt, amikor Szilágyi Dezső oldalán az ecclesia militans ellen való óriás küzdelmet vívta, — ez a multjának romjain táncoló ember nemcsak kész szolgája a néppártnak, amikor ez a püspökségeket magának követeli, sőt azok fölött rendelkezik, hanem az udvariasságnak soha ki nem fogyó türelmével ad módot arra, hogy a néppárt püspökei az állásukkal járó dísz és anyagi javadalom mellett áldozhassanak régi isteneiknek, a politikának s teret hódítsanak a pártnak, amely őket emlíni nevelte. Szerencse, hogy Wekerle és vele együtt a koalíciós kormány működése a meglepetéseket immár teljesen kizárja; oly értelemben véve ezt, hogy nem lehet már olyan lehetetlen, következtelen, megütközést keltő ténye ennek az önmagát fölfaló kormánynak, ami a közvéleményt teljesen váratlanul érné.

Azonban amit a kormány, az érdekei által vezetett politikai eltévelyedésből, hajlandó lenne tűrni, megengedni, — azt el kell háritania Méltóságodnak, egyházmegyéjének békéje, — és a saját érdekében is. Való, hogy a csanádi egyházmegye területén soha néppárti képviselőt nem választottak. Néppárti képviselőjelölt is csak egy volt: Bartha István, a csanádapácai plébános, a kit a hívei javára alakított népbank kifosztásáért börtönbe vetettek. Nyílt titok volt az is, hogy ez az elszigeteltség részben az egyházmegyéjét vezető

püspökök akaratára volt visszavezethető, akik többre becsülték egyházmegyéjük lelki csöndjét, hogysem azt a néppárt kedvéért fölturják. Ha méltóságod, mint a csanádi egyházmegye püspöke, megtartja a mandátumot s ezzel a néppárt cselekvő tagja marad; ha ezzel ösztönzést ad arra, hogy egyházmegyéje területén néppárti szervezkedés induljon meg; ha maga se fogja átallani, hogy e politikai szervezkedést főpásztori hatalmával és súlyával támogassa, elősegítse, sőt vezesse, — akkor lehet, hogy Torontálban, Temesben, vagy Csongrádban csakugyan sikerül egy-két kerületet rekvirálnia a néppártnak, de a megelégedés sugara, amely ez érdemeiért Rakovszky István szeméből Méltóságod felé fog sütni, alig lesz kárpótlás a nagy, szédületes veszteségért, amely Méltóságodat hívei szeretetében, becsülésében éri, s amely veszteség azt a tényt szögezi le: hogy a csanádi egyházmegyének nem volt népszerűlenebb, idegenebb püspöke, mint Csernoch János.

Szent Gellért püspöki székében kár lenne erre a hírességre pályázni. A megfordítottját jelentené ez a vértanu esetének. Szent Gellért püspököt a pogány taszította a Dunába; itt azonban a püspök taszítaná a vízbe a pogányokat, már tudniillik azokat, akiket a néppárt programja szerint, mint nem katolikusokat, pogányoknak és idegeneknek kell nézni. Bizunk abban, hogy az a hír, amely ez okfejtéseinkre birt bennünket, nem való, s ez esetre nézze el a föltevéseket, amelyeket az újságírói tulbuzgóság által beugrattatva, főpapi palástjához kentünk. De ha mégis úgy lenne, s ha a pástortbot mellett a mandátumot is akarná viselni: nagyon ajánljuk, hogy ezt az elhatározását, mint egyházmegyéje többsége meggyőződésével biztosan ellenkezőt, az utolsó órákban is másítsa meg. Hadd fogadja a csanádi egyházmegye az intronizáláshoz csupán Csernoch Jánost, az egyház kiváló fiát, s felejtse el benne a politikust, lettek legyen akár rokonszenves, akár haragot keltő a hívek előtt annak cselekvései!

Az ujoncjavaslat előtt.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, január 16.

Holnapután kezdődik a Házban az ujoncjavaslat tárgyalása. Egyelőre még csak a régi létszámról van szó. A felemelt létszámot majd a házszabályrevízió után, egyszakaszos pátenstbe foglalva fogják beadni a parlamentnek. Mert ez a dolgok módja rendje manapság.

Az érdeklődés egyébként a fagypontra szállott alá. A folyosón nincsen élet, a delegátusok Pólában szívják a sós tengeri levegőt, az itthonmaradottak pedig nem igen törődnek a tekintetes Haza ügyeivel.

Fél tizenegy órakor nincsen a teremben nyolc ember. Justh Gyula kétszer is bejön, körülnéz, aztán megint kimegy rezignáltan a folyosóra:

— Nem is csodálom, — mondja — hogy ebben a kutya hidegben odahaza maradnak a legények...

Háromnegyed tizenegy órakor aztán — huszonöt ember előtt — mégis megnyitotta az ülést. Mivel csak a cukorkonvenció beciklolyezése van napirenden, rövidesen végez a Ház.

A jegyzőkönyv hitelesítése után felolvasták az összeférhetlenségi bizottság jelentését Szentványi Gábor ügyéről. Moskovitz Iván beterjesztí a véderő-bizottság jelentését az ujoncjavaslatokról.

Wekerle Sándor: Minthogy olyan javaslatokról van szó, melyek az előző évekkel szösz szerint megegyeznek és fontos volna, hogy a javaslatokat még a delegáció ülései előtt átküldjék a főrendiházhhoz, javasolja, hogy az ujoncjavaslatot már a holnaputáni ülés napirendjére tűzzék ki.

A Ház a miniszterelnök indítványát elfogadta.

Bernáth István előadó: Elfogadásra ajánlja a cukorszártaxra vonatkozó javaslatot.

Bozoky Árpád kifogásolja, hogy az egyezmény alatt ez az aláírás áll: „Ausztria-Magyarország részéről.” Ez nem korrekt közjogi kifejezés. Ausztria Magyarország nincs. A kormány figyelmét fölhívja, hogy a jövőben jobban vigyázzon.

Wekerle Sándor: Itt pótegyezményről van szó, mely úgy íratott alá, mint az eredeti szerződés. A szövegben kidomborodik önállóságunk. Ott külön beszélünk Magyarországról és külön Ausztriáról. Kéri, hogy a szakaszt változatlanul fogadják el. (Zaj)

A javaslatot általánosságban és részletei-

tegye boldoggá szívével örökhű tennisz-partnert. Török Pál dr. ügyvéd.

Éljen, éljen, kiáltották mindenfelől. Nagyszerű! Halljuk a másikat.

Lenke pedig csak mosolygott.

— Ime a másik levél. Kedves Lenke! Erre a bizalmas megszólításra maga jogosított fel. Emlékszik még ugyebár? Nekem azonban ennél is több kell. Még nagyobb bizalmasságra vágyom. Egész közelségre. A kezére, a szívére! Feleljen, igen, vagy nem? Barcsay Ádám főispáni titkár.

Bravó, bravó, harsogott a társaság. Na ez igazán nagyszerű. Gratulálunk.

Lenke alig tudott szóhoz jutni.

— Kérek még egy kis türelmet! Ezt a két levelet egy napon kaptam meg. Elővettem, megforgattam százszor is őket, de nem bírtam határozni. A választás nehéz, majdnem lehetetlen. Egyiket sem szeretném megbántani, azért elhatároztam, hogy a döntést a sorsra bízom. Török és Barcsay egy partit tenniszt fognak játszani, aki győztes lesz, azé a kezem.

Lett erre zenebena. Pompás! na ez igazán mulatságos, kiabáltak több oldalról.

Lenke pedig nézte az érdekeltket, hogy mit szólnak ők a dologhoz. Azok pedig, amint egymásra néztek, úgy összevillantak szemek, mint halálos párba előtt a küzdő felek.

— Legyen! — kiáltott az ügyvéd.

— Nem bánom! — felelt a titkár. Csak azt az egyet kötöm ki, hogy a mérkőzés előtt két pályabíró és egy versenybíró választassék.

Ezt mindnyájan helyeselték. A küzdő felek egyformán erősek voltak, a szigorú ellenőrzésre és őszintén ítélkezésre tehát nagy szükség volt. Nyomban megválasztották tehát a két pályabíró és a versenybíró, akik helyüket elfoglalták. A versenytársak pedig a pályára léptek és az ügyvéd egy pénzdarabot dobott föl. A titkár pedig elkialította magát.

— Írás.

A pénz azonban a fejes oldalára esett vissza. A szervírozás dicsősége tehát az ügyvédé volt.

A társaság többi tagjai addig, míg a versenytársak neki vetkőztek, a pályán levő padokon elhelyezkedtek. Valamennyien izgatottak voltak, ilyen érdekes és élebevágó partit még sohasem néztek végig. Legizgalottabb volt azonban Micsay Lenke. Ragyogó szemével hol egyikre, hol a másikra nézett. Valjon a sors melyiket fogja kijelölni neki? Mindkettő egyformán szinpatikus volt előtte. Nem tudta volna egyiket sem előnyben részesíteni. Hiába kérdezte édes anyja suttogva: —

— Mégis, melyiket szeretnéd jobban?

— Nem tudom, igazán nem tudom.

Egyszerre a versenybíró csendet kért. A versenytársak elfoglalták helyeiket. Az ügyvéd a jobbmező szélére állt és racketjét felemelte.

— Play.

— Ready.

A labda gondtalanul szökött át a hálón.

A titkár szabályszerűen visszaütötte, de olyan éles szög alatt, hogy az ügyvéd gyors ugrása hiábavaló volt. Boldogan kiáltotta el tehát magát:

— Fifteen.

Az ügyvéd egy árnyalattal halványabb lett. Sietve szervírozott azonban tovább, még pedig oly ügyesen, hogy nem lehetett visszaütni. Most tehát ő kiáltott:

— Fifteen.

Nagyon óvatosan játszottak. A thirt is forty is mindketten elérték. Most valaki közbekiáltott.

— Pali vigyázz!

A versenybíró szigorú csendet parancsolt. A kis labda pedig, mint valami nevető kis Amer, újra repült. A titkár visszaütötte, az ügyvéd is. Nem volt a labdának nyugta. Ideoda ütötték. Talán tízszer is visszakerült már az ügyvédhez. Nem engedtek. Minden ügyes-

ben elfogadták. Nagy csomó függetlenségi képviselő a javaslat ellen szavazott.

Ezzel az ülés napirendje ki is merült. A legközelebbi ülés holnap, pénteken délelőtt 10 órákor lesz és azon a cukorkonvenció harmadik olvasásán kívül az újoncjavaslatokat fogják tárgyalni. Ha azokkal végeznek, megkezdik az erdélyi birtokrendezésről szóló javaslat tárgyalását.

Az ülés 11 órákor végződött.

Az új bán programja.

Csak erélyesen!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 16.

Rauch Pál báró, az új horvát bán energikus kézzel lát hozzá a horvát kérdés megoldásához. Programbeszéde, amelyet a nála tisztelgő hivatalnoki kar előtt mondott el, határozott, egyenes, megalkuvást nem tűrő. A bán kibővíteli elődjének, Rakodczaynak általa is elfogadott programját azzal, hogy a reformok között országos pótdó szedését is kilátásba helyezi. Ez minden bizonynyal jó hatással lesz a horvát népre, mert a jövedelem emelkedését jelenti számukra.

Zágrábból jelentik: Az országos kormány és a közigazgatási hatóságok tisztviselőit ma fogadta a bán. A küldöttség vezetője és szónoka Crukovics bánhelyettes és belügyi osztályfőnök volt, akinek üdvözlő szavaira Rauch Pál báró hosszabb beszédben válaszolva kifejtette programját.

A király kinevezését, ugymond, nehéz szívvel fogadta el, mert tudja, milyen súlyosak a viszonyok, amelyek között feladatát teljesítenie kell. Az országnak első sorban nyugalomra van szüksége, hogy anyagi és szellemi fejlődésnek szentelhesse magát. Azt kívánja, hogy valamennyien munkatársai legyenek. Az 1868: I. t. cikkhez ragaszkodik, amely világosan és körülbelül hetvenszer tartalmazza a „közösség” szót. A vasúti szolgálati pragmatika dolgában nem lehet sem győző, sem legyőzött. Ez a kérdés a regnikoláris bizottság elé tartozik, de ő maga feltétlenül a kiegyezési törvény alapján áll. A horvát országgyűlésnek meg kell adni azt a jogot,

ségüket elővették. Végül is az ügyvéd hibázott.

— Előny itt, — kiáltotta a titkár diadalmasan, mialatt úgy érezte, mintha a Micsay Lenke rózsaszínű arcára egy csókot nyomna.

Lenke melegen tekintett feléje, mintha csak biztatni akarná. A labda pedig röpült. A nézők még lélekzetet is alig vettek. Most van a döntő pillanat. Röpül a labda ideoda, a küzdők ugrálnak előre, hátra. Racketjük suhog a levegőben, mint valami éles párbajkard. Egyszerre az ügyvéd leereszti racketjét. Hibázott. Veszve van. A titkár alig hallhatóan rebegett, hogy game.

Eleinte csönd lett. Mindenki az ügyvédet nézte, aki halványan és szomorúan bocsátotta ki kezéből a racketet.

— Nem játszom többet az életben.

Lenke mosolyogva sietett hozzá.

— Bocsásson meg Török. A sors döntött itten. Nekem nem tehet szemrehányást.

Azután boldogan belekapaszkodott a főispán titkár karjába és a társaság felé fordulva pajkosan elkiáltotta magát:

— Bátorodom Önöknek uraim és hölgyeim bemutatni az én vélegényemet.

hogy az adók után országos pótdó szedhessen. Ez programjának legfontosabb része s ezzel megjelöli azt az utat, amelyet a kiegyezési törvény revíziójánál követni kell. Egyébként egész terjedelmében elfogadja elődjének, Rakodczay Sándornak programját, annak tevékenységeért meleg köszönetet mond.

Az országban általánosan követelik a választói reformot, erről már legközelebbi törvényjavaslatot fog a horvát országgyűlés elé terjeszteni. Kijelenti, hogy teljes energiával fog dolgozni a nemzeti jólét emelésén, őszinte barátja lesz mindazoknak, akik szorgalom dolgában vele versenyeznek, de könyörtelen ellensége lesz a lusta hivatalnokoknak, valamint azoknak is, akik a dinasztia és az állami alaptörvények ellen agitálnak. Komoly biztosítéka van arra, hogy programját megvalósíthatja és hogy nem ámitja az országot pusztító ígéretekkel. El van tökéltve arra, hogy szándékait és céljait keresztülviszi.

A bán beszédét a következő szavakkal fejezte be: Éljen a mi drága horvát hazánk, éljen a mi felséges uralkodónk, első Ferenc József császár és király!

A bán beszédét a küldöttség hangos zsvívó kiáltásokkal fogadta.

A veszedelmes távirat.

Barabás ál-sürgönye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Minden jó magyar ember tudja, hogy a delegáció tagjai most a tengeren usznak és tanulmányozzák a tengert, meg a tengeren járó hajókat.

Némelyek azt hiszik, hogy ez keserves munka és önkéntelenül megbamulják a derék delegátusokat, kik a naza érdekeiben szembeállnak borával, viharral, tengeri betegséggel.

Egy delegátus azonban — a kiról csak annyit lehet tudni, hogy a néppárt tagja — elárulta hogy kollégái és ő elég vigan vannak a tengeren. Hazaküldött leveiben részletesen beszámol arról, hogyan élnek, miként élnek a magyar delegáció tagjai.

Hát jól élnek!

Már a vonatban — mely őket Trieszt felé röpitette, — igen vigan voltak.

— Csak ebéd után volt egy kis zavar — írja a néppárti delegátus. — Bernáth Béla, képviselő, a magyar bornak dicsőséget szerzendő egy pár üveg saját termésű tokaji aszút hozott magával, azonban azok nem érték el Triesztet.

Utközben egy vig kompánia, lopás, kérés és egyéb csalafintaságokkal elszedte azokat jó Bernáth Bélától s elfogyasztotta.

Mi sem természetesebb, mint hogy ily vidám hangulatban a magyar természet nem tagadta meg magát s felmerült az eszme, küldjünk sürgönyt Kossuthnak:

„hogy Magyarország jövőbeli határáról hazafias üdvözlétüket küldik a magyar delegátusok.”

Aláírva Barabás Béla, a magyar delegáció elnöke. A terv az volt, hogy Triesztből küldik el. Legyen a közel jövőben ez még Magyarország határa.

A sürgöny terve érthető izgalmakat keltett. Semsey László, a komoly politikus, megrémült:

— Hát mit fog szólni Duci?

Rögtön megjelent a vérmes reményű és messzemenő tervű hazafiak fülkéjében. Kapacitálni próbált. Annál erősebb volt az elhatá-

rozás, hogy a sürgönyt elküldik. Végül fenyegetett. Ő azonnal visszautasít, ha a sürgönyt elküldik. Erre kitört a hahota s kisült a tréfa.

Barabás nagyobb államférfiul belátásának adta tanujelét. Mikor vele bizalmasan közölte Nagy Emil, mit akarnak a delegátusok, legyintett egyet kezével s oda szólt:

— Hagyd őket, be vannak rugva.

Természetesen mókázás volt az egész, hiszen ki mert volna egy ilyen sürgönyt elküldeni. Ki vette volna magára a felelősséget, hogy a beteg Kossuth helyett környezetéből valakit leadja a sürgönyt, talán felel is rá s világra szóló bonyodalmakat idéz elő, melyet asztán száz okosnak kellene reparálni.

Tehát a tisztelt delegátusok egy nemzetközi bonyodalmat akadályoztak meg! Tengeri utuknak tehát már van egy eredménye. De még van tovább is. Így hangzik a delegátus levelének további része:

— Esta volt, mikor Trieszthez érve, a kocsai ablakán keresztül megpillantottuk a tengert.

— Thalatta, thalatta! — illetve a tenger, a tenger! kiáltás tört elő mindnyájunk ajakán.

A tenger szürke volt és a sötétben alig látható. De mégis a tenger, a megnyugtató, a fölemelő, a félelmetes. A tenger, melyet mindig örömmel látunk viszont s amelyből nekünk magyaroknak oly kevés van.

— A vasutnál a helytartó herceg, Hohenlohe és a tengerésztiisztek vártak.

Herceg Hohenlohe pár szóval üdvözölte Barabást s Barabás pár szóval összelörté a német nyelvet s azután kocsikon a hajónkhoz vonultunk.

Hajónk, a Thalia, szép, nemrég javított, minden fenyűréssel teljes hajó. Itt a tenger-nagy, Montecuccoli gróf üdvözölte az érkezőket, kiket Laszlo és Lucich magyar tengerésztisztek helyeztek el.

Este kilenc órákor volt az ebéd, melyet a német delegátusokkal közösségben ugyan, de nem nagy díszkezések közben fogyasztottunk el. Ebéd alatt a helybeli katonazenekar játszott. Ebéd után pihenés, hogy aztán reggel mindenki készen álljon, mikor az épülőfélben levő hajókat kell majd megszemlélni.

Molnar János volt, aki legkorábban lefeküdt. Több, mint bizonyos, hogy ő fog a királdulásról lekészni. No, majd meglátjuk.

TANÜGY.

(—) Ajándék a tanítóképző intézetnek. Bohus László báró értékes ajandékkal gazdagította az aradi állami tanítóképző intézet természetudományi gyűjteményét. Lussinpiccolóból az Ördög-hal egy remekül kifejlett példányát hozta magával, azt küldte be az aradi iskolába, hogy parja legyen annak a cápának, melyet tavaly küldött a szép Adriáról. A tanárikar meleg-hangu levélben köszönte meg a tanítóképzés ismételt megbecsülését Bohus bárónak, akinek a népoktatás iránt táplált lelkesedését a megyében mintaszerű világosi állami népiskolák is bizonyítják.

(—) Főispáni látogatás. Károlyi Gyula gróf, Aradvamegye és Arad szab. kir. város főispánja január hó 16-án délelőtt 10 órákor meg-látogatta az aradi m. kir. állami felsőbb leányiskolát. Megérkezése alkalmával az intézet igazgatója szívélyes szavakkal üdvözölte a főispánt és őt az igazgatói irodába vezette, utána sorra megtekintette az osztályokat, énektermet és a szertart. Épp előadások folytak s így az egyes osztályokban huzamosabb ideig tartozkodott, különösen a francia, szaktan és a kézimunka tanításánál. Távozása alkalmával a látottak és tapasztaltak főit az igazgatónak teljes elismerést és megegyedését nyújtánította.

Megszökött mérnök.

A nagyváradai katasztrófa epilógusa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 16

A nagyváradai végzetes katasztrófának, a Breider ház összeomlásának szerencsétlen hőse, Szász Róbert mérnök, a reá ezután várakozó kálváriajárás és szigorú büntetés elől elmenekült Amerikába. Szépen induló pályája és sokatígérő karrierje kezdetén érte ez a retentő katasztrófa, melynek a romok alatt halva maradt tizenhárom emberen kívül ő volt a tizenegyedik áldozata. Láttá, hogy vagyonát, diplomáját, szabadságát vesztette volna el, érezte, hogy tönkrement, elveszett ember, ha itthon marad s bevárja az igazságszolgáltatás sújtó kezét. Felébredt benne az életösztön s arra határozta magát, hogy Amerikába menekül, ahol új életet kezd s munkával, fiatalságának tudásának erejével próbálja kiköszörölni azt a csorbát, amely itthon a meghurcoltatásnak s a szenvedéseknek egész sorával fenyegette.

A katasztrófa idején tudvalevőleg Szolnokon volt Szász Róbert, egy ottani építkezésénél. Másnap jött haza és akkor a rendőrség a vonatnál letartóztatta, a királyi ügyészség pedig vizsgálati fogságba helyezte. A vizsgálati fogság elrendelése ellen ügyvédje, Várnai Ferenc dr. felebbezett és a vádtanács szabadlábra helyezte. Amikor Szász Róbert a vizsgálati fogságból kiszabadult, eleinte fennen hangoztatta ártatlanságát s meggyőződéssel hirdette, hogy azt a vizsgálat során a szakértők is meg fogják állapítani. Ezt a reménykedését azonban halomra döntötte a szakértők vizsgálatának rá nézve terhelő eredménye, mely megállapította, hogy az épület terheit viselő középső pillér *rossz anyagból volt építve*. Szász Róbert ez ellen avval védekezett, hogy a pillért az ő tudta, sőt az ő határozott rendelkezése ellenére készítette rosszakaratulag Kosztin János pallér, de ő maga is látta, hogy ez a védekezése aligha fog megállni a törvényszék előtt. Megrettent a ítéletétől, melyet elkerülhetetlennek látott s amely élete nyugalmanak, karrierjének és további működésének végét vetett volna s ekkor határozta el magát, hogy elmenekül Amerikába, új életet kezdeni.

Tervét feleségén kívül senkivel sem közölte. A fiatal asszony, akit hét hónap előtt vett el feleségül, helyeselte a tervet és kijelentette, hogy vele megy az Újvilágba. Ovatosan készültek ezután a menekülésre, úgy, hogy a Rákóczi utcai Rimanóczy-házban, ahol laktak, a szomszédok semmit sem vettek észre és mi-rosszat sem sejtettek, mikor a fiatal asszony karácsony előtt elújságolta, hogy a kiállott izgalmak kipihenésére, férjével együtt elutaznak néhány hétre Bajára, Szász Róbert szüleihez. Ugyanezt mondotta ismerőseinek Szász Róbert is a Royal-kávéházban, ahova az utolsó napig minden délután eljárt, hogy a gyanút elhárítsa.

December 22-én utaztak el Nagyváradról. Azzal bucsúztak el itteni rokonaitól is, hogy Bajára mennek pihenni s hogy ezt valószínűvé tegyék, tényleg az alföldi vonattal utaztak el Szegedre. Onnan azonban nem Bajára mentek, hanem az Orient Expressz vonattal egyenesen Berlinbe, onnan pedig tovább Brémába mentek, ahol karácsony napján szállottak hajóra. Az utazásnál semmi okuk sem volt az aggodalomra, mert úgy Szász Róbertnek, mint neje-
nek szabályszerűen kiállított utlevelük volt, amelyet hét hónap előtt, esküvőjük alkalmával váltottak, amikor hosszabb nászutat tettek külföldön.

Ugy látszik, hogy Szász Róbert szökésének tervébe Baján lakó szülei be voltak avatva, mert mikor elutazásuk után néhány nap múlva nem jött levél a nagyváradai rokonokhoz, Breider Ármin kérdést intézett hozzájuk telefonice, hogy ott vannak-e Szász Róberték, amire kitérő választ kapott. Ez időtől fogva kezdtek gyanakodni és nyugtalanodni a nagyváradai rokonok, míg végre a tegnapi napon megjött hozzájuk az értesítés Bajáról, hogy *kábel táviratot* kaptak Amerikából, amelyben Szász Róbert tudatja velük, hogy nejével együtt *szerencsésen és egészségesen megérkeztek Amerikába*.

A hosszú utra Szász Róberték a lakásukon levő értéktárgyakon és ruhaneműeken kívül mást nem vittek el, nehogy a szomszédok megsejtsenek valamit. Így ittmaradtak az összes butorok és lakásberendezések. Első házasságából származó öt éves kis fiát még december elején vitte haza Szász Róbert Bajára s a kisgyermek egyelőre, míg apja Amerikában existenciát nem teremti magának, nagyszüleinél marad.

A házszabályrevízió.

A végleges tervezet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 16.

A helyzet most úgy áll, hogy esetleg hétfőn már a házszabályrevízióra vonatkozó indítványt tárgyalja a Ház. Erre való tekintettel Wekerle Sándor a képviselőház mai ülésén azt az indítványt tette, hogy a holnapi ülés napirendjére tűzzék ki az ujoncjavaslatok tárgyalását. A Ház az indítványt, bár a házszabályokba ütközik, mivel csak ma terjesztették be a véderő-bizottság üléséről a jelentést s csak ezután három nappal volna a javaslat tárgyalható, elfogadta. Az ujoncjavaslatok után minden valószínűség szerint a koalíció famózus indítványa kerül sorra a házszabályok érvénytelenítéséről.

E kérdésben ma is volt tanácskozás Justh Gyula elnöknel, aki később kijött a folyosóra s így biztatta a függetlenségi képviselőket:

— Nem tudom, mit ijedeztek a házszabályrevíziótól. Ha én elfogadom, ti is nyugodtan hozzájárulhattok. Klotüről szó sincsen.

A függetlenségi párti képviselők nem is ijedeznek. Szeretnék látni azt a javaslatot, melyet el ne fogadjanak. A disszidensek ugyan azt erősítgetik, hogy nagy csomó újabb kilépésről tudnak s most már párttá is szervezkednek, de sok hitellessége nincs ennek a verzióknak. Ird is így. Ez a Ház megérdemli a sorsát, amelyet maga készít elő. Kár elébe vágni a végzet ujjának.

Délután a koalíció pártjainak intéző és végrehajtó-bizottságai találkoztak Justh Gyula szobájában.

A koalíciós pártok intéző bizottsága ma délután négy órakor tárgyalta a házszabályrevízió tervezetét, amelyet többek hozzászólása után elfogadtak.

A házszabályrevízió tervezete a következő:

Valamennyi javaslat tárgyalására ki mondhatja a képviselőház a sürgős tárgyalást. Amennyiben a Ház ehhez hozzájárul, hosszabb tanácskozási idő állapíttatik meg és a tárgyalásra szánt időt sem-

miféle mellékes dolgokkal megrövidíteni nem lehet.

A szólásszabadság teljes és korlátlan. Bármilyen általánosságban és a részleteknél korlátlanul beszélhet, semmiféle vita bezárásának helye nincs.

Sürgős tárgyalásra vonatkozó indítványt csupán százötven képviselő terjeszthet elő, ezeknek jelen is kell lenniük és az elnöknek külön hozzá kell járulni.

Sürgős tárgyalás esetén a *tanácskozási idő a mostani egy órán felül első ízben még öt órával* kiterjeszthető, összesen tehát tíz óráig tarthat a tanácskozás, akár egyfolytában, akár bizonyos megszakításban. Ha az ügy sürgőssége megkívánja, egy későbbi napon újabb indítványra a tanácskozás ideje még továbbra is kiterjeszthető. Ehez a képviselők kétharmad szavazattöbbsége szükséges.

Névszerinti szavazásokhoz száz jelenlevő képviselő aláírása kell.

A házszabálymódosítás a következő országgyűlésen lép végleg életbe, amely a jelen országgyűlés idején megalkotandó általános választójog alapján ül össze.

E tervezetet a pártközi értekezlet holnap délután veszi tárgyalás alá és szombaton a kormány valószínűleg már a képviselőház elé fogja terjeszteni. A revízió főnt ismertetett tervezete Andrássy Gyula gróf belügyminiszter munkája.

Az indítványt a folyosókon szállingózó hírek szerint Ugron Gábor fogja benyújtani. A kormány úgy számít, hogy a házszabályrevíziót a képviselőház legkésőbb két hét alatt le fogja tárgyalni s akkor nyomban berekesztik a második ülészakot s megnyitják a harmadik ülészakot.

Késő éjjel jelentik: Justh Gyula, a képviselőház elnökének lakásán délután öt órakor értekezlet volt, amelyen a kormány tagjain kívül a koalícióhoz tartozó pártok vezérei is résztvettek. Justh előterjesztette a házszabályok módosítására vonatkozó javaslatot, amelyet többek kívánságára kinyomattak. *A holnapra összehívott értekezlet egyelőre elmarad* és csak később fog intézkedés tétetni új értekezlet egybehívása iránt. A pártvezérek azonban holnap is összeülnek tanácskozás végett.

A házszabályrevízió hiteles szövege így hangzik:

Százötven jelenlevő képviselő írásban benyújtott kérelmére, ha ehhez az elnök is hozzájárul, a Ház az elnök indítványára elrendelheti valamely tárgynak sürgős tárgyalását s az ülések tartamának meghosszabbítását.

A sürgős tárgyalás elrendelésére vonatkozó indítványnak a tanácskozási idő tartamára is ki kell terjednie. Az indítvány akkor is előterjeszthető, ha az illető tárgy felett a tanácskozás már megkezdődött.

Az indítvány felett a Ház legközelebbi ülésének kezdetén hoz határozatot.

A szavazásnak másnapra való elhalasztása nem kérelmezhető.

Az indítványhoz legfeljebb négy képviselő szólhat s az ülés addig nem osztható fel, míg a határozat meg nem hozott.

A tanácskozás ideje megszakítható és a megszakítást nem számítva, napi négy órára terjedhet. Ezt meghaladó tanácskozási idő csakis később, ugyancsak százötven jelenlevő képviselő írásban beadott kérel-

mére, az elnök hozzájárulásával s ennek indítványára újabb határozattal s a beadott szavazatok legalább kétharmadával rendelhető el.

Az ülések tanácskozási idejére vonatkozó határozatok a határozathozatalt követő üléstől kezdve lépne hatályba.

Sürgős tárgyalások esetén a házszabályok a következő változtatásokkal nyernek alkalmazást:

Az elnök előterjesztéseit, kérvények és irományoknak bemutatását is a napirend tárgyalására szánt idő eltelte után teszi meg, ugyancsak a napirend tárgyalására szánt idő elteltével tételnek meg az indítványok és interpellációk, terjesztetnek elő a bizottsági jelentések és hitelesítetik az aznapi ülés jegyzőkönyve is.

Az elnök megengedheti, hogy indokolt esetekben napirend előtt felszólalások tessenek, vagy sürgős interpellációk terjesztessenek elő. Amennyiben az elnök az e tárgyban hozzá intézett kérelemhez hozzá nem járul, a kérdés feletti döntés az elnök bejelentése alapján ugyancsak a napirend tárgyalására szánt idő eltelte után történhetik meg.

Zárt ülés is, amennyiben annak tartásához az elnök hozzá nem járult, csupán a napirendre szánt idő után tartatható meg.

A tárgytól való eltérésnek sürgős tárgyalás esetében nincs helye s ily kérelem elő sem terjeszthető.

Szavazás előtt a kérdésnek mikénti feltevése felett a Ház egyszerű szavazással dönt.

A napirendre tűzött tárgy általános tárgyalása befejeztetvén, a javaslat általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadtatván, a javaslat részletei felett, szintugy a javaslattal kapcsolatos minden indítvány, ellenindítvány és módosítás felett is névszerinti szavazásnak csak akkor van helye, ha ennek elrendelését száz jelenlévő képviselő írásban kívánja. Ezekben az esetekben csak az elnök által, vagy száz jelenlévő képviselő írásban benyújtott kívánságára rendelhető el a szavazásnak másnapra való áttétele is.

Egyszerű szavazásnál a szavazatok megszámlálását száz tag kívánhatja.

A szavazás előtt egyszerű szavazásnál öt perces szünet kívánásának nincs helye.

A szavazás megkezdése előtt az indítványok és módosítványok újra felolvasásának joga felett az elnök saját hatáskörében dönt.

Az elnök jogosult, ha azt tapasztalja, hogy a felszólalási jog a képviselők részéről csakis a tárgyalás menetének megakasztása céljából vétetik igénybe, a Házhoz kérdést intézni az iránt, vajon nem látná-e szükségesnek az elnököt arra felhatalmazni, hogy a sürgősnek minősített tárgyalás tartama alatt annak megszakitásával, a szólásra való engedélyt azon esetben adja meg, ha a felszólalás szükségét a maga részéről is indokoltnak látja. Az elnök ezen kérdése felett a Ház vita nélkül, egyszerű szavazással dönt.

Az egyszer megadott felhatalmazás a sürgősnek minősített tárgyalás befejezéséig érvényben marad s ezen idő alatt a felszólalások, amennyiben az elnök a napirendre szánt idő alatt az engedélyt meg

nem adta, csakis a napirend tárgyalására szánt idő eltelte után történhetnek meg.

E szakasz intézkedései csakis a jelen országgyűlés által megalkotandó általános választói jogról szóló törvény alapján egybehívandó új országgyűlésen lépnek életbe, azt megelőzőleg, a jelen országgyűlés tartama alatt egyedül a költségvetési, illetőleg a költségvetési felhatalmazási javaslatok, továbbá az általános választói jogra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalásánál bírnak érvénynyel.

A Mezei-tragédia.

A regény részletei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

A Mezei pár tragédiája az izgalmas jelenetek lezáródása után a maga rendes útjára, a törvényszéki eljárás paragrafusai közé kerül.

Ma délelőtt az aradi rendőrség 10 órakor Mezeinét, 11 órakor Mezeit kísértette át az ügyességre. Mezeiné még az éjjel megtudta, hogy férje a rendőrségen jelentkezett s hogy előzetes letartóztatásba helyezték. Azonban nem találkozott s nem beszéltek egymással, mióta a Siposnéval történt találkozás-kor elváltak egymástól. A törvényszék vizsgálóbírója azonnal elrendelte, hogy Mezeiék vizsgálati fogságba helyezték. Még a mai nap folyamán kihallgatta őket. Lényegében ugyanolyan vallomást tettek, mint a rendőrségen.

Siposnét a vizsgálóbíró a mai nap folyamán nem hallgatta ki a kórházban, minthogy sebesülése olyan, hogy a négy golyó dacára, melyet testében hordoz, felgyógyulását az orvosok egész biztosnak mondják. A tegnap kapott két golyó nem sértett oly mérvben nemesebb testrészt, hogy belső elvérzéstől kellene tartani. A nyakcsigolyán át behatolt golyó nem jutott az agyba, mert különben rögtön halál állott volna be. A bordák közt eltűnt golyó a tüdőt megsértette ugyan, de ez nem veszélyes s az ilyenfajta sebesülések tulnyomó része gyógyulással végződik.

Siposné az aradi kórház sebészeti osztályán fekszik, és nagy fájdalommal dacára meglehetősen jól őrzi magát. Lázmentes és elég bőbeszédű. Környezete előtt ismételtén azt hangoztatja, hogy Mezei lőtt rá és azért, mert a lopott ruhaneműk miatt Mezei ellen feljelentést tett.

A merénylet megtervezése.

Mint az *Aradi Közlöny* megírta, Mezeiék együtt távoztak tegnap este hazulról, és az asszony állítása szerint csak azért ment az urával, hogy elkísérje a Benoid gázgyárba. Mezei merénylete után azonban egész más világításban tűnik fel a házaspár utrakelése.

Amint az *Aradi Közlöny* egyik munkatársának a Töl-utca 4. szám alatti ház egyik lakójától sikerült megtudnia, Mezeiék egész délután bevoltak zárkózva lakásukba és ez a házbelieknek fel is tűnt. Feltűnő és a rendestől eltérő dolog volt az is, hogy egész délután nem hallatszott civódás a lakásból, noha ehhez már a lakótársak hozzászóltak. Este 5 óra után együttesen hagyta el a házaspár a lakást s szemtanuk állítása szerint az asszonyon meglátszott, hogy sokat sirt, a férfin a felindultság volt észrevehető.

Abból a tényből, hogy a Mezei párnál teljesen egyenlő, hat hat golyóra töltött, gondosan megtisztított revolver volt s abból, hogy együtt távoztak hazulról, noha ezt máskor megtenni nem szokták, végre abból a tényből, hogy Me-

zei szemtanuja lévén annak, hogy felesége kétszer rálőtt Siposnéra, mégis a tett színhelyéről egyenesen Duma Lázá házába tart s ott azzal akar leszámolni, aki felesége megrontója volt: az a következtetés vonható le, hogy Mezeiék eltökélt szándékkal tegnap este azért mentek el hazulról, hogy előbb Dumához mennek, ott az asszony jelenlétében Mezei felelősségre vonja őt, lelövik s ha vele végeztek, akkor Siposnéval végzik el a számadást.

A vélelőn azonban Siposnét előbb hozta az utcákba s Mezeiné sokkal alaposabban bánt el vele, mint férje azt múlt év decemberben tette.

A dráma nem úgy és annyira mégsem oly izgatón folyt le, a hogy azt Mezeiék megtervezték, de eléggé zajosan, hogy a benne szereplő egyénekkel bővebben foglalkozzék a tudósítás.

A „Vak Julcsa.”

Séga népe ezen a néven ismeri a véres merénylet egyik szerencsétlenül járt szereplőjét, Sipos Sándornét, akit Mezeiné „élete ördögének” nevezett, mikor a rendőrtisztviselőnél jelentkezett s kérte, hogy tartóztassa le. Az *Aradi Közlöny* tegnapi számában megírta, hogy ki ez a Sipos Sándorné, hogy ez a harmadik merénylet, melyet ellene elkövettek s hogy az első merénylet alkalmával, körülbelül 4 évvel ezelőtt, a balszemét pusztította el a revolvergolyó. Sikerült finom szálakból megrajzolni annak a praktikának módját, amelylyel „vak Julcsa” az ölébe tette Duma Lázának Mezei Vilmosnét.

A „vak Julcsa”, dacára, hogy csak egy szeme van, igen mélyen lát az emberek veséjébe és a — zsebébe. Már gyermekkor óta ismeri Duma Lázát, akivel együtt járt iskolába. Tudta, hogy ez a gazdag tehénkupec csak érdekházasságot kötött s rosszul él feleségével. Duma Lázá ingerlékeny, gyorsharagu ember, aki nem igen tekintette a felesége asszonyi voltát, néha-néha meg is verte. Est a „vak Julcsa” mind jól tudta s ez mind víz volt az ő malmára. Titokban, ha úgy négy-szemközt került Dumával, akkor segítette a felesége iránti ellenszenvet szítani. Ellátta okos tanácsokkal. Megmagyarázta neki, hogy ha az asszonyt el is veri a háztól, azért a vagyont nem viheti magával, mert gyermek is van s a gyermeknek ő a törvényes gyámja s a gyám vigyáz a vagyonra.

Addig köszörmelte Duma Lázá feleségén éles nyelvét Siposné, míg végre egy nap Duma Lázá olyat talált megcsелеkedni, hogy felesége elhagyta a közös tűzhelyet.

Ezt a pillanatot leste a szülésznő. Ekkor már alá volt eresztve a háló, melylyel ő aranyhalakat akart fogni.

Mezeiék albrétben laktak Siposnénál. A férj nappal aludt, mert éjjel munkába járt s így az asszony ráért arra, hogy Siposnéval fél-napokat az utcán töltsön. Elvitte magával minődenüvé, folytonosan maga körül tartotta s mindenütt úgy mutatta be mint „kisasszony.” Mezeiné elég könnyelműen állta a vesszedelmes játékot. Nem tiltakozott ellene ha kisasszonynak szólították. Mert ekkor már Siposné elhitette vele, hogy Aradon is lehet szépruhában járnia a szegény munkásasszonynak. Csak érteni kell a módját.

Van itt Ségában egy gazdag román tehénkupec, az elkérgette a feleségét, legényember, ott lehet pénzre szert tenni, csak fogadjon neki szót és kövesse anyai tanácsait, sugdosta egyre a budapesti élethez szokott fiatal asszonynak a „vak Julcsa”. És tavaly októberben sikerült végre beragott állapotban *elszállítania* a megrendelt portékát Duma Lázá portájára.

Mit mond Duma Láza?

Duma Láza, az ellene elkövetett merénylet után azonnal a rendőrségre jelentett s feljelentést tett Mezei Vilmos ellen. Berecz Ferenc alkapitány hallgatta őt ki s előtte azt mondotta, hogy nem is ismeri Mezeinét, soha vele nem beszélt, a lakásán őt soha fel nem kereste az asszony, hanem annyit tud, hogy Mezeinének más férfiakkal volt viszonya.

Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma otthonában kereste fel Duma Lázát, hogy ezen hihetleneknek látszó állítások felől őt megkérdezze.

Duma Láza Ségában a Pécskai-ut 5. számú házban lakik, mely az ő tulajdona. Duma éppen az udvaron foglalatzkodott, a tehéneknek készített etetéshez, lakójának egyik fiával, aki tegnap este éppen az asztalnál ült, mikor Mezei rájuk rontott.

Midőn az *Aradi Közlöny* munkatársa belépett az udvarba és Duma Láza után kérdezősködött, a házban lakók mind össze futottak, hogy ők is félteniük legyenek a beszélgetésnek, s ők is letagadják még a csillagokat is az égről. Duma Láza megerősítette azokat az értesüléseket, melyeket fentebb Siposnéra és a vele való viszonyára más oldalról szereztünk. Elmondotta, hogy tényleg Siposné járult hozzá ahhoz, hogy feleségét elűzte a háztól.

Mikor az asszony távozott, beszélt tovább teljes jó magyarsággal Duma a történeteket, Siposné felkeresett engem s azt mondotta, hogy ő tudna egy alkalmas vigasztalót, aki egyszerűsmind gazdasszony is lenne. Ő ismer egy leányt, aki szegény, de becsületes, azt igen melegen ajánlja. Én hallani sem akartam eleinte a dolgról. Akkor azzal a tervvel jött, hogy mondjak fel egyik lakómnak s adjak neki lakást a házamban. Ezt is visszautasítottam, mert pontos fizető, jó lakóim vannak.

Reggelienként, mikor a tehéneket kihajtottam a legelőre, akkor el kellett mennem abban az utcában, ahol Siposné lakott. Minden reggel kint állott a kapuban a nővel s pyakran mondotta, hogyha visszafelé jövök, térjek be a házába. De én nem tettem ezt.

Azonban énnekem sokszor volt dolgom bant a városban, sőt a vidéken is s ilyenkor a lakás meg a gazdaságom felügyelet nélkül maradt. Meggondoltam, hogy mégis jó lenne az a leány, ha itt volna és vezetné a háztartást. Egy temetés alkalmával, a román iskola tanítóját temettük a szomszéd házból, találkoztam Siposnéval és Mezeinével, akiről nem tudtam, hogy asszony. Megszólítottam Siposnét s azt mondtam neki, hogy temetés után jöjjenek be hozzám, majd beszélünk a dolgról. El is jöttek. A leánynyal megegyeztem, elfogadtam gazdasszonynak. Kért tőlem tíz koronát, én adtam neki. Elment tőlem tíz percnél ott tartózkodás után és — itt a körülálló lakókra mutatott — a lakóim is látták kimenni őt, mert kora délután volt. Azt ígérte, hogy eljön már estére. Vartam egész tíz óráig, akkor lefeküdtem, de a lámpát nem fújtam el. Azóta sem volt nálam a nő.

Siposné a megrontója annak a szegény asszonynak — vette át a szót egy élteesebb asszony, mert már árulta Mezeinét ennek az urnak is és egy vasúti altisztre mutatott, aki szintén Duma lakója s végig hallgatta Duma elbeszélését.

Igen, — erősítette meg az asszony állítását a vasutas, már egyszer el is kísért Mezeinét az állomásra; emlékszem, október 14 én este volt mikor szolgálatba mentem és azt mondotta, hogy viszonyt kezd velem, ha 10 koronát adok neki. De egy szegény vasutasnak szerelemrenincs 10 koronája, feleltem neki. És akkor megsértődött, ott hagyott a faképnél.

Du na ezután megmutatta a konyhát, melyben vacsorázott, midőn a merénylet történt. A konyha 3 méter széles és 6 méter hosszú helyiség. Az ajtóval szemben az utcára nyíló ablak van. Ezelőtt áll az asztal, mellette egy ágy s két szék. Az ágyon ült Duma felesége, kis gyermekével a karján. A belépőől jobbra állnak a székek, melyeken Duma és az a fiú ült, ki a vacsoránál jelen volt.

Mezei kopogtatott mielőtt belépett s ajtónyitás után Duma megkérdezte, hogy mit akar és székkel akarta megkínálni. Ebben a pillanatban süttötte el Mezei a revolverét. Duma, a földre vágta magát s a többieknek is azt kiáltotta, bukjának le. Az egyik golyó az ablak függönyén keresztül az ablak keresztfájába fúródott, a másik az ablaktól 30—40 centiméternyire a falba.

A regény folytatása.

Egy asszony sorsa.

Arad, január 16.

A mai, ideges ujságolvasó közönségben, úgy mondják, már a folytatásos ujságregényeknek is mind jobban gyérül az olvasója. Ugy még beveszik a regényeket, ha egy ütkömben megtudják, mi lett Tivadarral és Elzával, — de hogy nap-nap után lessék, mint jut százhusz sorral előbbre a hősök sorsa, ez már több, mint a mennyit a türelmük megbir.

Pedig vannak regények, amelyek folytatása még több idejét veszi igénybe az érdeklődőnek. Regények, amelyek előttünk bagozódnak, s amelyeknek esztendőik hozzák meg egy egy újabb fejezetét.

Az aradi társaságok figyelő szeméi előtt folyt le az a regény, amely most egy szomorú fejezetéhez érkezett. Ez a gyászos fordulat kettős tisztességgé teszi az ujságírónál a diszkréció határain belül való megmaradást, mert aligha van izléstelenebb a koporsó mellett való pletykánál. Hát pusztán csak annyit mondunk el, amennyi az aktualissá vált eseményekhez tartozik.

A dolog ott kezdődött, hogy a régi aradi Lipótvárosnak egy tekintélyes gazdag kereskedője elvette egy előkelő aradi ur család leányát. A hatalmas háznak, amelynek a férj társtagja volt, nem csak ezen a vidéken volt híre és üzletköre, hanem Bécsben is volt telepe, amelynek révén a házaspár Bécsbe is költözött. Néhány évi házaselet után az ugynevezett nyílt titkok közé tartozott, hogy egy főhivatalnok, aki most Budapesten a haute finance tagja, gyöngéd érzésekkel viseltetik az asszony iránt és ezek az érzések nem maradnak viszonzatlanul. A dolog annyira nyilvánossá vált, hogy később, mikor a házaspár Aradra költözött, az asszony el is vált a férjétől.

Az ügyek háttérébe nem lehet mélyebben nyulni, — annyi azonban megtörtént, hogy az egykori udvarló nem vette el az elvált asszonyt, sőt meglepetésre egész más valakivel kötött házasságot. Azonban az asszony is kiheverte a súlyos napokat, amelyeket ez a váratlan fordulat okozott. Az urához, aki különben időközben tönkrement, s el is költözött Aradról, természetesen nem ment vissza. Néhány évi magányos élet után egy fürdőhelyen megösmékedett egy külföldi gyárossal. A külföldi gyáros nem volt nagyon fiatal, de nagyon öreg se; a nő a Balzac korabeli asszonyok korán kívül azzal a kedvességgel is föl volt ruházva, amelylyel ez a regényíró asszonyait fölékesítette. Szóval: a gyáros elvette az elvált asszonyt, akivel nagyon boldog házasságot élt.

S itt jön a szomorú folytatás. Az érdekes aradi asszony — özvegy. A férje egy hét előtt influenzát kapott és tegnap meghalt. Az özvegyen kívül őt, az első házasságából való gyermeke gyászolja.

Bizony, szomorú gondolatokra ad pillanatokat a gyász. Eszébe jut a három férfi, a kinek az életéhez

köze volt. Az első, aki férje volt, ma is él; a második, a kinek azzá kellett volna lenni, szintén él, — s a harmadik, akivel föltálatla a boldogságot, az izgalmas esztendő után a tüzhelyet, — halott...

Kifosztott gabonaraktárak.

Elfogott betörő-szövetkezet.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 16.

Az aradi rendőrség ma leleplezett egy tolvajbandát, amely tettének elkövetésében valószínűsítő fővárosi színtervet áruel. A fővárosban megtörtént, hogy egy tolvajszövetkezet világos nappal felszedte a Rottenbiller-utca kövezetét, sőt Óbudán egy földszintes házat szedtek széjjel és raktak kocsikra.

Az aradi tolvajok vakmerősége már nem ismer határt. A *Mikes Kelemen*-utcában, a régi keményítő gyár helyén épült gabonaraktár előtt a minap déli tizenkét órakor kocsik állottak meg, álkulcsos betörők nyitották fel a raktár ajtaját és kihordták a gabonát.

Ebben a feltűnést keltő ügyben sikerült a tettesek nyomára jutni, s ma már az egész gabonatorlvaj-szövetkezet a rendőrség börtönében ül.

Részletes tudósításunk a következő:

Egy aradi gabonakereskedő január hó 12 én feljelentést tett a rendőrség bűnügyi osztályában. Elmondotta, arról értesült, hogy a *Mikes Kelemen*-utcában a régi keményítő gyár helyén levő gabonaraktárban merész betörést kíséreltek meg ismeretlen tettesek, akik azonban nem az ő állandó munkásai között kerekedtek. A betörést ugyanis akkor akarták elkövetni, amikor az ő munkásai Kurticsón voltak elfoglalva s ő maga is kint volt velük együtt.

Fuvarosok állottak meg a raktárak előtt. Mintha csak megrendelésre érkeztek volna, ott termelt három munkás külsejű ember is. Egyiknél egész kötet kulcs volt s iszonyu káromkodást vitt véghez, hogy mennyit kell vessződnie míg a raktár ajtóba illő kulcsot megtalálja. De hát aki keres, az talál is. Végre nagy csikorgással kinyílt a hatalmas raktárajtó. A munkások bevonultak, serényen hozzá láttak a rinfuza gabona zsákba rakásához. Kettő lapátolt, egy hordta ki a telt zsákokat a kocsira. A kocsis egykedvűen pipázva várta, míg a kocsit megtelik. Mikor egy kocsi rakományával elkészültek, mint akik jól végezték dolgukat, összeszedték a cókmozukukat, parancsot adtak a kocsisnak, hogy hajtson. A raktárban ültő zajra figyelmes lett a házmester is. Kijött az utcára és akkor látja meg, hogy a raktárban nem a gabonakereskedő állandó munkásai, hanem idegenek dolgoztak. Gyanút fogott s megkérdezte, hogy hova viszik a gabonát. A munkások egész pontosan megmondották, hogy a raktár tulajdonosa küldötte őket s annak parancsából viszik a vasutra. Minthogy azonban a házmesternek szigorú parancsa volt, hogy a raktárba idegeneket ne engedjen be, nem engedte elvinni a gabonát, hanem visszahordatta.

A tulajdonos, értesülve házmestere jelentéséből a történetekről, a rendőrségen jelentést tett. Megemlítette a rendőrségen azt is, hogy már tavaly sok száz métermázsza pontosan meg sem állapítható mennyiségű gabonáját lopták el.

Grein Nándor főkapitány *László* Béla és *Riedl* István detektíveket bízta meg a gabonatorlvajok nyomozásával. Három napig tartott a nyomozás, amely meglepő adatokat hozott napvilágra. Kiderült, hogy a gabonatorlvajok mind jobbmódu ujaradi földművesek, a kiknek föld-

jelk és házaik vannak. Kiderült, hogy Ujaradon valóságos gabonatorvaj-szövetkezet van, amelynek három tagja: *Sill János*, *Finster Antal* és *Buchbeker János*. A betörők már hosszú idők óta fosztogatják az aradi gabonarakatárakat. A három letartóztatott gabonatorvaj teljes beismerésben van.

A *Mikes Kelemen-utcai* betöréses lopást is ők kísérelték meg. De ez már a hetedik esetük volt. Csak tavaly, az 1907. évi gabonakampány idején, az említett gabona kereskedőnek raktáraiból hat ízben, különböző időközökben vittek el kocsirakomány számra gabonát. A módszer mindig egyenlő volt. Kocsival a raktár elé hajtották, de mindig olyankor, mikor az állandó munkások Aradról távol voltak. Álkulccsal nyitották fel a raktárt és benne töltötték zsákokba a gabonát, amelyet kocsira rakva, Ujaradra szállítottak.

A gabonát Ujaradon értékesítették. Eladták *Alt Ferenc* gabona-kereskedőnek, akinek azt mondták, hogy a gabona a saját termésük.

A rendőrség a nyomozást még nem fejezte be ez ügyben. Meg akarja állapítani, hogy *Alt* milyen szerepet játszott az ügyben és az elfogott betörők lelkét másnemű bűn nem terheli-e.

Az eddig megállapítható kár 5000 koronát tülkald.

Ezresek a faliórában.

Különös örökség.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, január 16.

Január hónap ötödikén a budapesti Óvodai 29. számú ház előtt összeesett egy öreg, rongyos, kopott cilindres bácsi. Este félhat órakor végigcsúszott a kövezeten s az arrajárók azt hitték, hogy elcsúszott a jégen. Telefonáltak a mentőkért, akik kijöttek a helyszínre, megvizsgálták a közeli kapu alatt s konstatálták, hogy nem él többé.

— Mi nem segíthetünk rajta! — mondta a menő orvos. Hívják a hullaszállítót!

A mentőkocsi elrobogott és megjelent helyette a hullaszállító. A szerencsétlen berakták a gyászokcsiba, a bakra felült egy rendőr és elvonultak a bonctani intézetbe, ahol zordon márványlapra helyezték őt, aki egész életében nem feküdt ilyen előkelő nyugágyon.

A ruhát is átkutatták és mindössze negyven fillér készpénzt találtak nála. Azután felboncolták és szivszélhűdést konstatáltak nála, majd pedig a rokonai után kutattak. Budapesten egyáltalában nem volt rokona, csak Győrött akadtak rá egy pénzügyi tisztviselőre, akit értesítettek a balesetről, s aki a felelősséggel együtt sietett fel Budapestre, hogy jelen legyenek a boldogtalan rokon temetésén.

A szerencsétlen embert *Böröndy András*-nak hívták. Postaségédaltiszt volt, majd később pénzkézbesítő. Egy ideig együtt élt egy *Major Ilona* leánnyal, aki csodálatos takarékosagra nevelte a kedvesét.

Szinte éheztek és a legszükségesebb ruha és egyéb kellékeket is a legolcsóbb forrásból szerezték be. Ellenben nagyon óvatosak voltak arra, hogy a megszerzett pénzt mindinkább gyarapítsák. Elsején szépecskén berakták a pénzt a takarékba és ha mellékesen keresett valamicskét *Böröndy András*, azért órát, láncot vett aranyból és elrakározta szépen az értékeket. De a szerető pár egyszer összekülönbözött valamin. A nő önzéletes volt nagyon és nem akart visszatérni régi szerelméhez, noha ez sürgette, hogy jöjjön megint a lakására.

Évek multak és *Böröndy* agglegényi életet volt kénytelen folytatni. Két nőismerőse

látogatott el hozzá, akikről tudta, hogy megbízhatók, ezeknek elmondotta, hogy van vagyona. A lámpában kell keresni majd és a faliórában.

Most, hogy meghalt, jelentkezett a két nő. Az előjárásról kiküldött bizottság fölvette a hagyatékai leltárt és valóban megtalálták a nyomorgó ember vagyonát. Egy tízezer koronáról kiállított takarékkönyvet, amely kamatostól azóta 13.000 korona lett. Ez a falióra egy szögletében volt. A lámpában tizenkét aranygyűrű és két aranyóra volt elrejtve.

A *Charmant* közjegyzőnél letétbe helyezett végrendelet pedig úgy intézkedett, hogy az egész hagyaték *Mayor Ilonára* szálljon. Csak az esetben legyen a Mentőegyesületé, ha *Major Ilona* már nem volna életben.

A hatóság kiderítette, hogy *Mayor Ilona* időközben öngyilkos lett. A hagyaték tehát a Mentőké, akik azonban már tárgyalásba is bocsátkoztak az oldalági rokonokkal, hogy a végrendeleti összeg egy részéről lemondjanak az ő javukra.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: *Lovag ur*, vígjáték (B. bérlet).
Szombat: *Kaméliás hölgy*, színmű (C. bérlet).
Vasárnap: *Délután Rabenstein Bersabé*, színmű. Este *Sárga csikó*, népszínmű (A. bérlet).

* *Bizanc*. *Herczeg Ferenc* nagystílusú drámáját, *Bizancot* roppant érdekes előadásban hozták ma színre: Képzelnék el egy nyolc oldalas levelet. A levél első két oldalát stílusbeli szépségek, kifogástalan külső csiny, gondosság jellemzi. A *Bizanc* első két felvonása a nagy drámák megrázó színjátékával hatott. A nyolc oldalas levél harmadik, negyedik oldalán már bizonyos idegesség mutatkozik, a stílus kezd el cöggössé válni, a betűk nem simulnak egymáshoz olyan szimmetrikusan, mikor aztán az utolsó oldalhoz ér a levélíró, a gyönyörűen kezdett levél ismételen összevisszaságban ér véget. Ilyen volt a *Bizanc* mai előadása; amilyen szépen indult, olyan botrányosan végződött. Szathmáry ur ugyanis nagyon unhatta *Herczeg Ferenc* darabját és külön küldöttséggel kellett behívni a színpadra, hogy kegyeskedjék szerepével keletemlenkedni a közönségnek. Ezt a szerepet kitűnően be is töltötte. Ezek után szívesen megdicsőíjük a megdicsérendőket, a recenzit végén hűségesen megemlítve a botrányokat. *Keszler Ede* *Constantin császár* szerepében nagy művészetet produkált. Öszinte, igaz és nagy volt. Vele egyenértékű nagyot *Hunyady Józseftől* láttunk *Giovanni* szerepében. *Herczeg* gyönyörű mondásait külön interpretációban kívánni sem lehet. *K. Kápolnay Juliska* a császárné szerepében gyönyörű volt. *Hortit* a hülye *Demeter* bravuros alakításáért nyílt színen megtapsolták. Még *Dellyről*, *Szendreiről* és *Várnayról* emlékeztünk meg feltétlen dicsőrért. Ez nunc veniam ad fortissimum. *Szilágyi Berta* az istenért nem tanulná meg a szerepét úgy, hogy bele ne süljön. Ez is lehet ambíció. *Kun Irén* szép nagyhercegnő volt, de a *Bizancot* összetévesztette a *Sogunna*val. A tömegfelvonulások nagy hatást értek el, veszélytelenségükkel. Az udvarhölgyek öt percnyi időközben, a vérszomjas katonák tízpercenként roantak a színpadra. A közönség a megrázó drámának harmadik felvonását bohózat hangulatban kacagta végig. A negyedik felvonást, melylyel a színpad *Herczeg* darabját megtoldotta, várta, várta a közönség, de nem tudni miért, nem kapta meg. De jobb is, mert ha ez a negyedik felvonás tényleg léteznék, még megbukott volna *Bizanc* Aradon. *H. G.*

* A *Kölcsey*-egyesület ötödik felolvasása. A *Kölcsey*-egyesület ötödik felolvasása pénteken délután 5 órakor lesz a városháza nagytermében. A tartalmas, vonzó műsor a következő:

1. *Modern franciák és modern magyarok*. Irodalmi csevegés. Előadja *Kaszab Géza* szerkesztő.

2. *A tudatos és tudattalan*. Lélektudományi tanulmány. Irta és felolvassa *Jancsócsics Ferenc* főreáliskolai tanár.

3. *Atelier titkok*. Csevegés a festőművészet új irányairól. Irta és felolvassa: *Urhegyi Alajos* tanítóképző tanár.

4. *A vén gazember*. Társadalmi rajz. Irta: *Kohányi Róbert*, felolvassa: *Hepesné-Harmath Józsa* színművésznő.

A *Kölcsey*-egyesület könyvtára pénteken a felolvasás miatt zárva lesz.

* A legszenzációsabb mozgófénykép. Halvány sejtelmé sincs a nagyközönségnek arról a mesés ötletességről, mellyel a mozgófényképeket készítik. Nem magáról a képek előállításáról beszélünk, hanem azokról a képítményekről, melyek a mozgófényképek páratlan sikerét biztosítják. A világ legkiválóbb színészei, artistái és színpadi rendezői állnak a kinematograf színházak szolgálatában és csak így érthető, hogy a mozgófényképeken szereplő alakok olyan tökéletes művészetet produkálnak. A művészen kívül ezeknek a színházaknak van a leg-tökéletesebb színpadjuk, melyen a színpadi taktika legraffináltabb találmányai segítik elő a természet hűségét. A pénteki műsoron szereplő az *Órák titka* című kép a leg-tökéletesebb művészettel, óriási technikai nehézségek leküzdésével készült mozgófénykép, mely a külföldi tekintélyes lapok véleménye szerint a mozgófényképészet csodája. Sajnos, csak egy napra áll az *Uránia* színház rendelkezésére, a csodálatos kép, mert tekintettel a kép előállításának óriási költségeire, az egész világon három példány van belőle forgalomban.

* *Lovag ur*. Holnap este *Csergő Hugó* hírlapírónak ötletes, pompás vígjátéka, a *Lovag ur* kerül színre. A címszerepet *Horti Sándor* játssza, akinek ezt az alakítását az aradi közönség még nem ismeri. A többi szereplő a régi.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután *Wildenbruch* híres romantikus drámáját, *Rabenstein Bersabé* t játssza. Este egy régi, gyönyörű népszínmű, a *Sárga csikó* kerül színre.

* A *Kaméliás hölgy*. Szombaton este a drámai társulat felújítja *Dumas* világhírű darabját, a *Kaméliás hölgy*-et. A dráma címszerepét *K. Kápolnay Juliska* játssza.

Az összeférhetetlen püspök.

Csernoch János mandátuma.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 16.

A csanádi egyházmegye új püspökének fogadására már folynak az előkészületek a temesvári aulában. *Csernoch János* püspök maga értesítette táviratilag a temesvári székeskáptalant püspökké történt kinevezetéséről. A káptalan meleghangú távirattal üdvözölte új főpásztorát. A püspöki rezidenciában még nincs megállapítva a püspök székhelyének pontos ideje, mert attól függ, hogy ő Felsége kezeibe mikor teheti le *Csernoch* az esküt. Valószínű, hogy ez már a legközelebbi napokban megtörténik és azután nagy ünnepek között tarthatja bevonulását egyházmegyéjébe *Csernoch János* püspök elfoglalhatja azt az egyházi trónust, ame-

Ilyen a szelidlelkű, békeszerető *Desseoffy* Sándor ült, aki alatt az egyházmegye összes felekezetei békés egyetértésben éltek egymás mellett.

Bizonyos oldalról nem jó szemmel nézik azt, hogy *Csernoch* János püspökké történt kinevezetése dacára megtartja képviselői mandátumot és tovább is aktív tagja marad a néppártnak. Ezt a híradást a kormány félhivatalos lapjai meg is erősítik. Már pedig ez határozottan beleütökzik az "1901. évi XXIV., a képviselők összeférhetetlenségéről szóló törvénybe, amely kimondja, hogy az országgyűlési képviselő nem viselhet olyan hivatalt, nem fogadhat el olyan állást, mely a korona kijelölésétől, vagy a korona, a kormány, a kormányközegek kinevezésétől függ és fizetéssel vagy díjazással jár.

A félhivatalos híradás analógia hivatkozik. Azt mondja, hogy *Csernoch* ép úgy tagja lehet a parlamentnek, mint a hogy tagja *Drohobeczky* horvát püspök. Csakhogy ez az összehasonlítás nem állja meg a helyét. A horvát országgyűlésnek — az illető horvát törvény szerint — szabályszerűen tagja *Drohobeczky* püspök; a horvát országgyűlés pedig a maga törvényszerű tagjai közül tetszése szerint küld negyven delegátust a magyar képviselőházba és így a horvát püspök a horvát törvény alapján lehet tagja a magyar képviselőháznak.

Mikor arról volt szó, hogy a koalíciós kormány és volt vezérbizottság jó barátja, *Supilo* nem lehet tagja a magyar képviselőháznak, mert nem magyar állampolgár, akkor *Wekerle*, *Apponyi* és *Polónyi* szintén arra hivatkoztak, hogy *Supilo* a horvát törvény alapján igazolt tagja a horvát képviselőháznak, tehát joggal lehet annak delegátusa is a magyar parlamentben. Tehát a *Drohobeczky* analógia nem vág, mert két különböző törvény alapján bírálendő el *Drohobeczky* és *Csernoch* János képviselőisége.

A magyar törvény ugyanis, a magyar püspököket — akiknek helyük van a főrendiházban — határozottan kizárja a képviselőházból.

A kormány nem teheti meg, hogy a törvényt félremagyarázza, vagy félretegye, mert ezzel szolgálatot akar tenni a néppártnak, amelynek *Csernochra* szüksége van és a mely nem óhajt egy már biztosított területet esetleges újjaválasztás által veszélynek kitenni.

Csernoch János püspök életrajzát rövid vonásokban itt adjuk:

Csernoch János néppárti képviselő 1852. június 18-án született Szakolcán. Gimnáziumi tanulmányainak befejezése után Bécsbe küldött a hittudományok hallgatására, ahol teológiai doktor lett. 1874. november 18-án pappá szenteltetett a Radossócon, később Budán, majd Budapest Terézvárosban volt segédlelkész. Innen 1879-ben teológiai tanárnak hivatott meg az esztergomi papnevelőintézetbe. Rövid ideig tartó tanárkodás után 1880-ban szertartó, 1891-ben főszentszéki jegyző, majd hercegprímási titkár és irodalyszagató lett Esztergomban, 1887-ben ő felsége udvari káplánnak nevezte ki, később tiszteletbeli pápai kamarás, 1888-ban kanonok lett. 1890-ben schavnikai apátá, legutóbb pedig főszékesegyházi főesperessé neveztetett ki. Számos cikket, értekezést, könyvbírálatot, szentbeszédet, stb. írt különböző lapokba és folyóiratokba. Művei közül említendő: „A halottégetés”, „Nemzeti zsinat”, „A zárdai

élet céljai”. Azonkívül kiadta *Simor* János hercegprímás szentbeszédét. A népiskolai könyvtárakat intéző bizottság tagja. A szakolcai kerületet az 1901-iki általános választások óta képviseli néppárti programmal. A közoktatásügyi bizottság tagja.

HIREK.

Delegátusok Pólában.

Tengerre magyar!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 16.

Pólából táviratozzák: A magyar delegátusokra a tegnap esteli torpedócsapás támadás, mint elsőrangú hadászati látvány, nagyszerű benyomást tett. A magyar delegátusokra azonban egészen más, igen komoly természetű benyomások is hatottak. A *Ferdinánd* Max hadihajón a 700 főnyi legénység közül 175 a magyarok száma. A buvárosztály vezetője akként nyilatkozott, hogy a magyarok bátorságukkal és ügyességükkel igen kitűnnek. A magyar delegátusok azzal az a priori meggyőződéssel jöttek el, hogy hazánk fiatal született huszárok ugyan, a tengerészeti szolgálatra azonban nem bírnak különös alkalmassággal.

A tapasztalatok azonban másról győzték meg őket. A Székelyföldről, Kassáról, Szegedről és Aradról származó legénység kitűnő anyagot szolgáltat, állandóan nagy rátermettséggel és találékonysággal tűnik ki és könnyűséggel lehet őket kitűnő altisztekké kiképezni; rövid idő alatt kiváló ügyességre tesznek szert, különösen a villamosági osztályban, amely a hadihajón a legnagyobb fontossággal bír, miután itt 2000-nél több lámpát, 8 dinamógépet, elektromos ventilátorokat és fényezőkat kell kezelni és ellenőrizni.

Remélhető, hogy a tengerészeti ösztöndíjak által a magyar elem numerikus ereje is emelkedni fog. Középosztálybeli fiúknak e téren biztató kilátásokkal telt pálya kínálkozik. Nagyszámú ifjúnak a tengerészet kötelekébe való belépése nemcsak a nemzeti ügyet szolgálja, hanem megkönnyítendő egy fontos probléma megoldását is, amennyiben a középosztály fiainak, akik a latelnerek túlsúlyos pályáin mindig nehezen tudnak érvényesülni, oly pálya nyílnék meg, amelyen tehetség és rátermettség a legnagyobb elismerésben részesülne.

— A Vanderbilt-Széchenyi-nász. Londonból jelentik: Egy amerikai kábelüregőny szerint a jegyespár mult szombat-on jelent meg a városházán, hogy az előírt házassági bizonyítványt megszerezze. A jegyespárnak több kérdésre kell válaszolnia, amelyet egy hivatalnok intéz hozzájuk. Vanderbilt kirasszony és Széchenyi gróf — épp úgy, mint a többi jegyespár — az előteremben várt, míg a sor rájuk került. A szolgálatban lévő rendőrtisztviselő azonnal megismerte az előkező jegyeseket és Mr. Scully hivatalnok szobájába vezette őket, aki a szükséges jegyzőkönyvet elkészítette. Az amerikai lapok közlik a jegyzőkönyvet a jegyespár összes válaszaival. A gróf földbirtosnak és kamarásnak mondta magát, 28 éves, római katolikus. A neve a saját bevallása szerint a következő:

— Széchenyi László, Jenő, Mária, Henrik, Erzsébet, Simon gróf.

A menyasszony foglalkozásánálkülsőnek mondta magát, 21 éves. Vallását nem kérdezték. A hivatalos eljárást elvégezve, kocsin távozott a jegyespár a fényképezők és az újságírók sorai között. Ektől minden gazdagságuk dacára sem bír szabadulni a fiatal pár. Itt említjük

meg azt is, hogy az amerikai hírek megcáfolták azt, mintha a gróf családja és a Vanderbilt-család között nézeteltérés lenne. A két család a legjobb viszonyban van egymással.

— A „Neue Freie Presse” gyászja. Bécsből táviratozzák: Bacher Ede, a „Neue Freie Presse” főszerkesztője ma reggel szívbaj következtében, mely már évek óta kínozte, meghalt. Bacher 1846. március 7-én Postelbergben, Csehországban született és így 61 éves volt. Prágában az oitani német egyetemet látogatta és később Bécsben folytatta tanulmányait, hol megszerezte a doktorátust. A hatvanas évek vége felé gyorsuló volt a Reichsrathban és mint ilyen belépett a Neue Freie Presse szerkesztőségébe, hol működését mint parlamentári tudósítók kezdte. Amikor Etienne főszerkesztő 1889-ben meghalt, őt nevezték ki erre az állásra és azóta a lapot Benedikttel együtt vezette.

— Elgázolt postafőtiszt. Kassáról jelentik: Egy Kassáról induló személyvonat Tebány állomásánál elgázolta *Krusoczky* Károly posta- és távirtda főosztályt. A lokomotív kerekkel teljesen összezúzta az öreg ur fejét és a felismerhetlenségig megcsontkították. A szerencsétlen főosztály szörnyen halt. A vonat utasai a sűrű ködben észre sem vették a katasztrófát. A vizsgálat kiderítette, hogy *Krusoczkyt* ideges levegőszomjúság gyötörte és a séta kedvéért bolyongott a vasúti sínek között. A nagy ködben nem láthatta a vonatot és gondolataiba merülve nem hallhatta a kerekék zakatolását és így eshetett a sétája áldozatául.

— Előjáróság választások. Győrök község ma választotta meg *Baross* Ferenc dr. főszolgabíró vezetésével az előjáróság tagjait. Beszerint bíró lett: *Arató* Gábor, törvénybíró: *Dobra* György, pénztáros: *Schmidt* Tamás, közgyám: *Hajabács* János, esküdtek: *Plujer* János, *Barabás* István, *Onyiga* Antoniu.

Kuván község tisztújításának eredményeként bíró lett: *Serb* Stojan, törvénybíró: *Szenzersán* Vaszilje, pénztárnok: *Pettula* György, közgyám: *Csicsereán* Mitru, esküdtek: *Purkár* Ávrám, *Drágomir* Tódor és *Bretyan* Nica.

Ószentanna községben ma folyt le az előjáróság választás a következő eredményekkel: Bíró lett: *Kujedán* József, törvénybíró: *Hel* Antal, pénztárnok: *Dema* György, közgyám: *Bohrn* Károly. Választottak továbbá hat esküdte. A községben nagy az öröm, különösen a németesség körében, akik kecsikon, zászlókkal járják be a falut. Itt említjük meg, hogy a tegnapi számunkban „Előjáróság-választás Újszentannán” című közleményünkben foglaltakra vonatkozólag Ószentanna község jegyzője arról értesít bennünket, hogy a ma újból megválasztott bíró, *Kujedán* József tényleg több, mint tíz év óta áll a község élén és igaz ugyan, hogy írni, olvasni nem tud, de józan életű, értelmes ember, aki az állásra minden tekintetben érdemes és politikai szempontból mindig a magyarság mellett foglalt állást.

Újszentanna községnek tegnap lemondott törvénybírója és két esküdte ma megjelentek *Faragó* István világi főszolgabírónál Ószentannán, ahol az előjáróság-választást vezette és kijelentették előtte, hogy lemondásukat visszavonják.

A *Kisjenőn* ma lefolyt előjárósági tagválasztások a magyarság összes jelöltjeinek győzelmével végződtek. A bírói állásra hárman pályáztak, ugymint *Mayer* Lipót, *Kaufmann* Manó és *Tokay* János. A szavazás eredménye az lett, hogy *Mayer* Lipót, a magyarság jelöltje választott meg a község bírójává. Törvénybíró lett: *Bondár* Ferenc, pénztárnok: *Morár* Simon, közgyám: *Wahl* Dzsó, esküdtek: *Hész* István, *Tóth* Lajos és *Korpás* Mitru.

— Egy városrész — víz nélkül. Aradnak a vasúti állomás szomszédságában levő része, az Újtelep jutott ebbe a lehetetlen helyzetbe. Az Újtelep ivóvíz nélkül áll. A városrésznek már régebb óta kilátásba helyezték, hogy a vízvezeték hálózatot az Újtelepre is kiterjesztik, azonban ez függőben maradt a vízvezeték megváltásának póré miatt s amíg a per el nem dől, nem is lehet szó a megvalósításáról. Az Újtelepen levő kutak vize ihatatlan és egészségtelen. Eddig a városrész lakossága akként segített magán, hogy a vasúti állomás közútjából hozatott vizet; most azonban a vasúti állomásfőnök az ehhez való engedelmet *megtagadta*. Így az újtelepieknek nincs vizük. Most az Újtelep lakói nevében Engel Gyula, Popper Károly és tízenöt társuk sürgős kérévnyt adtak be a tanácshoz, amelyben azt kérik, hogy az Újtelepen ivóvíz-közkutakat állítsanak fel s addig is, amíg az megtörténik, a tűrhetetlen állapoton valami módon segítsenek.

— A Thaw per. Newyorkból jelentik: A Thaw pör tárgyalása a hallgatóság legnagyobb részére inkább színjáték gyanánt hat, semmint egy olyan komoly per, melytől egy ember élete függ. A felmentő tanúk kihallgatása a bíró által sokszor olyan humorisztikus modorban folyik, ami már egy vigjátékra emlékeztet. Így többek közt egy newyorki milliomos klubnak a főpincérét hallgatják ki. A főpincér elmondja, hogy Thaw a kártyajátéknál mindig nagyon ideges volt. Általában nagyon különös modort tanusított.

A bíró: De hisz a milliomosok mind nagyon excentrikusok.

A tanu: Thaw modora volt az egész milliomosklubban a legkülönböesebb. (Derűltség.)

— A gazdasági szék ülése. Arad város gazdasági széke a hó huszadikán délelőtt fél tíz órakor ülést tart, amelyen a haszonbérleti rendszer megváltoztatására vonatkozó indítványt vezet tárgyalás alá.

— Leontjev Tatjana megőrült. Berlinből jelentik: Leontjev Tatjanát, aki Interlakenben revolverrel agyonlőtte Müller orosz magánzót, mert egy orosz főhivatalnoknak nézte, a berni fegyházból az elmebajosok intézetébe szállították, mert az orvosok az örület tüneteit konstataálták nála.

— A biztosíthatatlan kép. Budapesti tudósítónk jelenti: A Nemzeti Szalónban a múlt héten megnyitott „Miénk” (Magyar Naturalisták és Impresszionisták Köre) kiállításán Magyar-Mannheimer Gusztáv festőnek egy „Behavazott utca” című igen kicsiny képe is szerepel. Ezen festmény a tárlat legdrágábbjával közé tartozott, mert árát a művész tízezer koronára szabta. A kiállítás igazgatója most értesítette Magyar-Mannheimert, hogy a biztosítóársaságok a kis festményt a mostanában divatos képtolvajlásokra való tekintettel nem fogadják el tűz és lopás elleni biztosításra, mert a kép olyan apró, hogy annak eltulajdonítása észrevétlenül történhetné. Az igazgatóság egyszersmind kijelentette, hogy a kép biztonságaért felelősséget nem vállal, ha tehát a művész óhajtja, hogy festménye a tárlaton tovább is szerepeljen, intézkedjék annak biztonságba helyezése felől.

— Az arad—temesvári vonal új menetrendje. Janker Lajos és társai orczyfalvi lakosok folyamodtak a kereskedelemügyi miniszterhez az arad—temesvári vonal menetrendjének módosításáért. Nevezetesen azt kérték, hogy az 5212. sz. vonat, mely jelenleg d. u. 5 órakor indul Aradról és esti 7 óra 30 perckor érkezik Temesvárra, ezentul fél órával korábban induljon; továbbá az 5203. sz. vonat, mely jelenleg esti 9 óra 17 perckor indul Temesvárról és esti 10 óra 59 perckor érkezik Aradra, ezentul 1 óra 38 perccel később induljon és

így a temesvári színház látogatása az ezen vonal mentén lakóknak megkönnyíttessék. Mint értesülünk, a kereskedelemügyi miniszter a kérelemnek részben helyt adott, amennyiben elrendelte, hogy f. é. május hó 1-jétől kezdődően az 5212. sz. vonat menete 30 perccel korábbra helyeztessék. Az 5203. sz. vonat menetének későbbi elhelyezését azonban nem engedélyezte a miniszter, mert ez sérelmes lenne úgy a Temesvárról, mint a vonalmenti állomásokról Aradra utazó helyi utasok, valamint a Temesváron átmenő utasok érdekeire, úgy az aradi tulkésői érkezés, mint a temesvári csatlakozási időközök nagymértékű meghosszabbodása folytán. Ezenfelül a m. kir. államvasutak gazdasági érdekeire is hátrányos lenne, mert az arad—temesvári vonalon az éjjeli szolgálat miatt személyzettszaporítás válnék szükségessé.

— „Osztrák-magyar” kereskedelmi miniszter. A *Werschetzer Gebirgsbote* című lapnak vasárnapi illusztrált mellékletén bemutatja az új osztrák kereskedelmi miniszter, Fiedler Ferenc dr. arcképét, azzal a jelzéssel, hogy *osztrák-magyar* kereskedelmi miniszter. A szövegben hasonlóképpen ismerteti Fiedler életrajzát, ismételvén, hogy ő az új osztrák-magyar miniszter. Ostobaság: ez és tudatlanság, avagy célzatos gonoszság, a mely arra irányul, hogy a verseci derék sváb népet félrevezesse és a magyarságot ilyen képtelenséggel is kisebbitse és boszantsa? Mindenképen nevezetes, hogy Versecen a germán géniusz ilyen csodabogarat szül a világra.

— Gyilkosság szerelemföltésből. Berindia községben Miklea Tódor rovott multu legény szerelemföltésből Lukács Flórián lakásán megtámadta vetélytársát, Laszkuc Novákot és a verekedés hevében négy ujját letörte. A megcsontított legény hazaszaladt, fejét ragadott és visszatérve Lukács Flórián házába, néhány barátjával együtt Laszkucra rohant és a fejével két csapást mért Laszkuc fejére és nyakára. A szerencsétlen legény rögtön összerogyott és meghalt. Miklea azután önként jelentkezett a csendőrségnél, ahol rögtön őrizet alá vették. Ma érkeztek a tett színhelyére Baross Ferenc főszolgabíró és Löw Mihály dr. borossebesi járásorvos a vizsgálat megejtése végett. A holttestet valószínűleg felboncolják. Miklea Tódort átkísérték az ügyészség fogházába.

— Kolera. Konstantinápolyból jelentik: Mekkában ijesztő mérvben terjed a kolera. Múlt hét végéig egyedül Mekkában több mint száz ember esett áldozatul a járványnak. A zarándokcsapatok visszatérését nagy aggodalommal várják.

— Szellemek az ügyész házában. Az olasz sajtó pár nap óta ír arról a szellemjárásról, mely Marracino, anconai államügyész házában talán még most is tart. Egy idő óta mindenféle zajok, kopogások hallatszanak a házba, legutóbb pedig visszugar ömlött ki a falból a hásiakra. Megvizsgálták a falakat, nem találtak semmit s a családnak nem volt mit tennie, mint esernyővel ebédelni és lefeküdni. A legbolondabb eset azonban múlt szombaton történt. A családra, mely szinte már beletalálta magát a helyzetbe, a falból kávé ömlött, a mi az államügyészt erre a felsőhájtásra bírta: „legalább bor lenne!” S íme, a következő pillanatban vörös bor fakadt a falból. Végre a család orvoshoz folyamodott, aki azt gyanítja, hogy a háziakból került ki az ügyes médium s valahol a padláson rejtőzik. Hasonló eset történt pár évvel ezelőtt Cornetóban egy vaskereskedésben, azzal a különbséggel, hogy a falból nem vörösbor ömlött, hanem — antik aranypéna.

— Méray-Horváth és a Gotterhalte. Kardaffékról folyt a szó egy újságíró társaságban, vendéglői összekoccanásokról, melyeknek civilek és katonák voltak a szereplői. A társaság egyik tagja többek között elmondott egy történetet, amely, eltérően a többitől, vér nélkül végződött, sőt egy elmés-séggel. Az eset hőse — jó néhány évvel ezelőtt történt a dolog egy aradi vendéglőben — *Méray-Horváth* Károly, az ismert nevű szociológus, aki azóta bizony lehiggadt és most már kisebb gondja is nagyobb annál, hogy mulató tiszt urakat lefőzzön. A vendéglőben egy csomó tiszt mulatott és nagyon rossz néven vették a szomszéd asztalnál egy civil-társaságban idogáló Méray-Horváthtól, hogy egymásután csak magyar nótákat huzat a cigánynyal. Később aztán, ha a cigány Méray Horváth intésére magyar nótába kezdett, a tiszt urak mindig egy-egy ötös bankót najtottak a cigánynak és a nóta közepén elhallgattatták. Erre Méray Horváth megrendelte a Rákóczi indulót. A tiszt urak egy tizes kíséretében ezt is leintették. Méray-Horváth erre odament a cigányhoz, átnyújtott a primásnak egy százast és esendően és nyugodtan megparancsolta neki:

— És ettől a peretől kezdve három órán át fogod huzni a — *Gotterhaltet*!

Azután visszaült a helyére. A következő pillanatban felzendült a *Gotterhalte*. A tiszt urak egymásután sietve felugráltak és a regula szerint állva hallgatták végig a császárhimnuszot. Amint a cigány befejezte, ismét elhelyezkedtek az asztal körül és poharuk után nyultak. Ebben a pillanatban újból felzendült a *Gotterhalte* és a tisztok kénytelenek voltak ismét felugrálni. És ez ismétlődött még kétszer, háromszor és ismétlődött volna kivilágos kivirradtig, mert hiszen a *Gotterhaltet* csak nem tilthatták le azok, akik a császár kabátját viselik... Negyedóra múlva egy tiszt se volt a teremben. Amikor az utolsó is felvette köpenyét és felcsatolta kardját és távozni készült, Méray-Horváth „ácsi“-t kiáltott a cigány felé:

— És most huzzátok a Rákóczi-indulót!

— Karambol a tengeren. *Fiuméből* táviratozzák: Felis of Afton háromárbocos vitorlás fiume-izlandi útjában Gibraltár közelében Bekere olasz vitorlásba ütközött. Mindkét hajó erősen megsérült. A Felis of Aftont a Rescue nevű angol, a Bekerét a Széll Kálmán Adriagörös vontatta Gibraltárba.

— Rum compositio 1 literhez 20 kr. *Litör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

§ Csak a fejít! Izága ember lehet falujában, Zimándközön Gyulai János, aki ellen ma az aradi járásbíróshoz három bünvádi feljelentés érkezett. E hó kilencedikén Szánta Péter, az egyik sértett betért Bíró Pál kocsmájába. Ott iddogált régi haragosa, Gyulai János, aki minden ok nélkül a belépő Szántára rohant és előbb ököllel, majd egy felkapott székekkel ütni-vern kezdte. Szánta a támadás elől futva hazamenekült és lakása ajtaját magára zárta, a dühös Gyulai azonban utánairamodott, rátörte az ajtót, újból Szántának esett és ott ült, ahol érte. Midőn Szánta felesége ura segítségére sietett, neki is juttatott néhány ütletet és számos szitkot, azután megragadta az asszonyt hajánál fogva és több ízben a földhöz vágta. A verekedés nagy zajjal folyt le s csak akkor ért véget, midőn a szomszédok átsiettek és a verekedőket szétválasztották. Szánta Péter és felesége becsületsértés és súlyos testi sértés vétségéért vádat emelt Gyulai János ellen. A harmadik feljelentést Konti János, Szánta veje tette Gyulai ellen. Koni ugyanis meghallotta, hogy apósát a kocsmában megtámadták, a helyszínére sietett. Szánta már nem volt ott, hanem jelen volt Gyulai és ennek sógora, Kiss Matyás, akiket Konti kérdőre vont, hogy miért verték meg apósát. Ezek válasza helyett nekik estek és őt is alaposan helybenhagyták. Konti is súlyos testi sértés vétségével vádolja Gyulait.

MULATSÁGOK.

(=) Hangverseny a tanítóképzőben. Az állami tanítóképzőintézet ifjúsága, február hó 15-én, az intézet helyiségeiben, hangversenyyel egybekötött zártkörű mulatságot rendez. ugye

(=) Felülfizetések. Az aradi szabómunkások január 12 én megtartott táncvigalmán a következők voltak szívesek felülfizetni:

Czemmel Ernő és Mártics és Pák 10—10 koronát, Nyemecz és Kövesdy, Deutsch Miksa, Schuh Ferenc, Szabó György 6—6, Fábian és Blasin, Neumann M., Czempler György, Tass Miklós, Korneth Péter, Karácsonyi Márton, Kiss András, Adusz László, Málich Dávid, Sugár József, Baranyai Ferenc 5—5, Krausz Adolf, Varga Kálmán, Kneffel Károly és Fia, Huber Ferenc, Knap Miklós, Molnár Rudolf, Till János, Kenderessy László, Marcsák Ferenc, Pick Sámuel, Zajonkovszky János, Erdős Ignác, Braun Miksa 4—4, Paul Jakab 3—20, Cziráky Alajos, Schäffer Henrik, Szép Kálmán, Gartner Samu, Kremel Antal, Huppert Henrik, Csorics Fülöp, Lukács Sándor, Pártitkarság 3—3, Molnár Rudolf 2—60, Geck János 2—50, Kadinczy János, Czernóczky Mihály, Weisz József, Weisz József (Pankota), Inokai Tóth Lajos, Hammer Vilmos, Illica testvérek, Fischer Simon, Rosenblüh H. és Társa, Kintzler Zoltán, Glück Dezső, Sztrahár György, Bittenbinder Konrad, Reich E., Jäger János, öz. Kell Manoné, Kádár István, öz. Tóth Mihályné, Scherhagh H. és Fia, Münz I., Schäffer Lipót, Deutsch Testvérek, Keiser Lipót, Tótfi Antal, Gorsi Mihály, Trautner Antal, Glück Sámuel, Pap Izidor, Ursz Radó, Karpelesz Zsigmond, Dirlter Vendel, Nuszbaum Máttyás, Weisz Károly, Meisl és Adler, Schneider József, Holländer Illés, Engel Bernát, Szabó Gábor 2—2, Radó Gyula 1—60, Hoffmann Sándor, Rubinstein Géza, Klein József, Dudás Imre, Vilhelm Jakab, Bozsik Erzsébet, Kasztora 1—1 koronát, Vörös J., Pohonics István, Schrod L., Jeck Máttyás, Mészáros József 80—80, N. N., Molnár F., N. N., Számel Sándor, N. N., Pap Miklós 40—40, N. N. 20 fillér. A felülfizetésekért a rendezőség ezúton is köszönetet mond.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 16.

Kevés forgalom. 5 fillérrel magasabb árak. Amerika 1 és 1/4-el magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli szárlat	5 órai szárlat
Buza áprilisra . . .	12.70—12.71	12.74—12.75
Buza októberre . . .	10.67—10.69	10.64—10.65
Zab áprilisra . . .	8.28—8.29	8.30—8.31
Róza áprilisra . . .	11.24—11.25	11.23—11.24
Tengeri májusra . . .	6.98—6.99	6.68—6.69

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	637 50
Magyar hitelrészvény	728 50
Közüti vasút részvény	651 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 119—121 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 122—123 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 125—127 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Január hó 13. napján volt készlet 22.615 darab, január 14. napján főlhajtatott 59 darab, január 14. napján elszállított 177 darab, január 15. napjára maradt készletben 22.497 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: Csendes.

IDEGENEK ARADON.

— Január 16. —

Központi-szálloda. Lengyel Zoltán birtokos Rakomár. — Brankovics Miklós birtokos Bukarest. — Keller Ottó központi igazgató Budapest. — Dobrovics Győző orsz. gyűlési képviselő Nagyvárad. — Donner Gyula fakereskedő Budapest. — Vajda Gerő fakereskedő Budapest. — Jambus Lajos vendéglős Budapest. — Holdstein Jakab tisztviselő Nyitraútvág. — Brachfeld Géza gyáros Szeged. — Herz Henrik magánzó Budapest. — Ifj. Eliás Adolf gőzmalom tulajdonos Pécska. — Fáy Samu dr. ügyvéd B. Csaba. — Krompach Emil műépítész Szegszárd. — Lányi Géza mérnök Déva. — Ferenczy Adolf gazdálkodó Beszterce. — Wolf Henrik magánzó Bérl. — Braun Dezső mechanikus Brassó. — Klem Odön utazó Debrecen. — Frankfurter Samu utazó Bécs. — Guttman Viktor utazó Budapest. — Eisler Miksa utazó

Budapest. — Bonyhád Ede utazó Budapest. — Láng Emil utazó Budapest. — Korán Vince utazó Budapest. — Waldmann József utazó Budapest. — Erényi József utazó Budapest. — Kapor Albert utazó Budapest. — Vajda Samu utazó Budapest. — Meintzan Kornél utazó Bécs. — Vámos Gyula utazó Budapest. — Peöl Armand utazó Budapest. — Carp Izsák utazó Budapest. — Hallrich Arnold utazó Szászrégen. — Braun Mihály utazó Budapest. — Grau Dezső utazó Budapest. — Mencer Rezső utazó Budapest. — Mladen György utazó Budapest. — Hirsch Béni utazó Budapest. — Luft Bernát utazó Budapest. — Melzer Géza utazó Budapest. — Koch Dávid utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Königszege gróf Kónop. — Holledey Antal vezérigazgató Ebenfurt. — Krámer Rezső igazgató és neje Székesújvár. — Jury Károly cégvezető Nagyvárad. — Rockenstein Rudolf nagykereskedő Temesvár. — Dravits Frigyes birtokos és családja Szabadka. — Csátary Géza hivatalnok Fiume. — Szecsó Aladár mérnök és neje Esztergom. — Barta József mérnök és neje Esztergom. — Poliák Ottó üzemevezető és családja Topánfalva. — Radler Ferencné magánzó és családja Horgos. — Pajor Sándor főerdész Anina. — Tamásy Iván hivatalnok és neje Szeged. — Tarkó Andor tisztviselő Fehértemplom. — Dallos György mérnök és neje Keszthely. — Lamberger Adolf berli Debrecen. — Szentes Gábor lelkész Zirc. — Rózsa István lelkész Zirc. — Kovács Rbert hivatalnok H.M.-Vásárhely. — Bródi Károly titkár és neje Pancsova. — Fálér József üzletvezető. — Spiró Lipót főkönyvelő Zimony. — Stoll Iván magánzó Szolnok. — Moskovitz Lajos mérnök Nagyvárad. — Friedman Sándor utazó Budapest. — Szántó Aladár utazó Budapest. — Iványi Gyula utazó Budapest. — Kamisch Gábor utazó Budapest. — Róth Vilmos utazó Budapest. — Schwarz Miksa utazó Budapest. — Vappel Viktor utazó Budapest. — Ferenczi Mór utazó Budapest. — Egelhoff Antal utazó Bécs. — Steiner Hugó utazó Bécs. — Reif Emil utazó Bécs. — Adler Lipót utazó Bécs. — Neuman Izidor utazó Bécs. — Zeiler Ottó utazó Bécs. — Mencer Ignác utazó Ligeti.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi január hó 17-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

A lovag ur.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Csörgő Hugó.

SZEMÉLYEK:

Kázmér lovag	Kos tler Ede.	Borbála	Benkőné.
György, apród Horti Sándor	Várnay Jenő.	Veronika	Zalay Margit
Hort Ede	Várnay Jenő.	Várnagy	Eöry Lajos.
Alie, leánya H. Harmath J.	Havas	Nyilasi	Kulcsár L.
Vidor M. Béla Dolly Lajos.	Faludy K.	Ozoray István	Szathmari A.
Vince			

Közdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma pénteken, 1908. január hó 17-én

Műsor:

1. A mindenes ur.
2. A beteg anya.
3. A paraszt vasárnapja.
4. A szép Davys.
5. Julcsa diühöng.
6. Francia gyarmatok.
7. Jó étvágyat!
8. Az órák titka. Világhírű mozgókép, csak a mai műsoron.

Előadás kezdete 5, 6 és fél, 8 és fél órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.*

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Brunhuber Kálmán aradi lakosnál lévő egy darab 3 éves sárga kanca Petko Demeter ó-pécskai lakos terhére a f. évi január hó 17 iki aradi lövésáron Dr. Múlek Lajos kir. közjegyző ur közbenjötté mellett a legtöbbet ígérőknek el fog árvereztetni.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

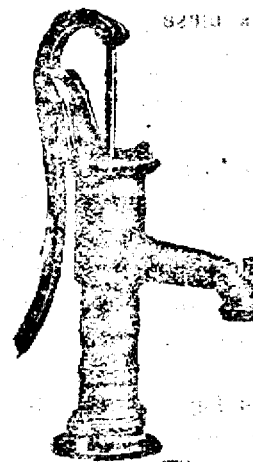
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bért nem renthetja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Belső szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű betűl

gummirozott, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külső gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Árad, Rákóczi-utca 27. sz.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javításokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl

Kalmár József

Árad, Salacz-utca 2.

Fogorvosi

és
fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

341 fogorvos.

Kitűnően égő nagy hófokú

HAZAI KÖSZÉN

mm.-ja 3 kor. 40 fill.

házhöz szállítva (legalább 5 mm. vételnél) 3.60 kor.

Kapható:

Engel Gyula

Boros Béni tér 29. és
Lövész utca 1. a.

üzleteiben.

Telefon 521. és 175. 13

Weisz Márton

uri női- és gyermek cipész.

Van szerencsém Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására adni, hogy az őszi idény beálltával a legfinomabb

női- és férfi cipőket mindenféle kivitelben, valamint a legtartósabb

gyermek-cipőket készítek.

Becsés megrendeléseket kérve

Weisz Márton

uri- és női cipész

Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz.

Vevők és bérbevevők semmiféle jutalékot nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,
vagy a városi kávéház.

Eszközöl szállodák, vendéglők, földiek, szállók, házak bér- és eladását, valamint borok és szeszes italok eladását. — Ugyazint

amortisációs kölcsönök

a legolcsóbb kamattal melletti kiesz-
közletét előleg nélkül, ehhez csak a birtokiv és telekkönyvi kivonat kell. — Több emeletes magán- és bérház 8—10%-ot jövedelmező, olcsón és kedvező feltételek mellett eladók. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás 38

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönsé-
gét, miszerint a közelgő idény be-
álltával **raktáromat minden-
nemű bőrökkel felszereltem,**
melyből a **legszébb és legjobb**
kivitelű 581

uri és hölgy cipőket

készítek,

miért is becses rendelésüket kérem
vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

Aradi ipartestület mint iparhatóság.

1908. szám.

Hirdetmény.

Az ipartestületi békéltető bizott-
ság segéd tagjai választására 1908.
január 19-ének d. e. 10 óráját az
ipartestület helyiségebe kitűzöm
és a választás megejtésére az ipa-
ros segédek meghívom.

Választói jog gyakorolhatásá-
nak igazolására a munkakönyv
szolgál.

Választói névjegyzék az ipar-
testületben közszemlére kitétetett,
a jegyzékből kimaradó segéd fel-
vételét írásban kérelmezheti.

Arad, 1908. évi január hó 14.
napján.

Dr. Varjassy Lajos,
iparhatósági biztos.

A legjobb minőségű bor és csemege
faju dus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

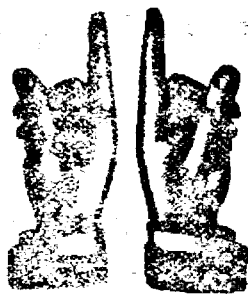
szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

511

TEA
SZEZON!

Legzamatosabb

TEA és RUM.

Vojtek és Weisz

drogueriájában

531

ARAD.

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák
megkötésére, használt harisnyákat meg-
feleltet. Készít mindennemű férfi női és
gyermekharisnyákat minden színben és
erősségben. Továbbá gamasnit, alsósok-
nyát, keztyűt, gyermek ruhát, alsó inget
és nadrágot trikót derekat, hálósapkát,
térdmelegítőt stb. 531

Házvezetőnő kerestetik

vidékre 6 tagu csa-
ládhoz.

Csak olyan ajánlatok vétet-
nek figyelembe, kik főzni tud-
nak és ezt magukra vállalják.
Tisztességre nagy súlyt fektetünk. 655

Cim a kiadókiaatalban.

Bella Stella
legjobb gummi óvszer
6 darab 3 koronán
Földes Kelemennél,
Aradon.

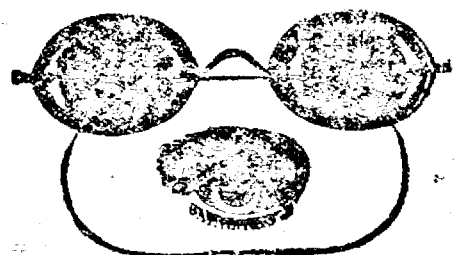
Mindennemű fogfájást 5 perc
alatt szüntetik az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órás és látszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látsze-
veket a legkülönbözőbb kiállításban, leg-
finomabb legnettek orrsíptetők és szem-
üvegek arany ezüst nikkél és tekenő-
boka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, to-
vábbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrsíptetők or-
vosi rendelet szerint azonnal ké-
szíttetnek.

APRO HIRDETESEK.

Toilette Moderne

a legjobb és legolcsóbb eredeti francia divatlap füzeteként 1 kor. 20 fillérért kapható **Inquaz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. 201

A mai kornak megfelelő

nagyon jó forgalmu vegyeskereskedés, dohány és italmérőselegyek, más vállalat miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 614

Uj könyvek

50—90%-os alkalmi áreszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek. Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izsó** könyvkereskedése Arad. 212

Lapkihordó-pár

felvétetik

Az ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatalában.

Legfinomabb csemege szőlő,

mely már többször ki lett tüntetve, 5 kilós kosarakban kapható Deutsch Mór urnál Arad, Szentpéter-tér 4/a. szám. 668

Használt de jó karban levő

íróasztalok megvételre kerestetnek. Cim a kiadóban.

II év óta fennálló

Arad leghíresebb mosódaja, mely 300 korona heti jövedelmet ad, a tulajdonos nagy betegsége miatt, gép felszereléssel együtt 1100 koronáért sürgősen eladó. 670

Olcsó tűzifa eladás.

15 wsggon igen szép bükkfa hasáb, kevés doronggal keverve egy kvantumban akármely olcsó árban eladó. Cim a kiadóhivatalban megtehető. 659

Ángyal-utca 20a. sz.

alatt egy szatocs-üzlet lakással együtt kiadó.

1736—1907. szám.

Árverési hirdetmény

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.cikk 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1907. V. 2856/2. számú végzése által Aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság jelentkező végrehajtó javára, Hack Frigyes aradi lakos ellen 1425 kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 8108 koronára becsült faárúkból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Krausz Dávid és Fia huszti cég 91 kor., 56 fillér és Stogdschmidt János és Társa n.-becskerekeli cég 230 kor. követelése és járul. erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Nagyváradi-ut 11. szám alatt leendő eszközzésére 1908. évi január hó 22-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi január hó 1-ső napján.

Györffy Arnold,

667

bíróági végrehajtó.

Szombaton, január 18-án és vasárnap, január 19-én

a Központi szálloda

télikertjében

rendkívüli estély

a híres illuzionista és gondolatolvasó

CARMELLINI

a svéd királyi aranykoronás Wassa-rend tulajdonosa által.

Mme CARMELLINI mindent kitalál (Non plus ultra.)

Gondolatok átvitele (telepátia) eddig CARMELLINI által bemutatva.

Carmellini

e valóban eredeti illuzionista előadásai a szemlélőt nemcsak a képzelődés birodalmába vezetik, hanem humorizt ikailag is hatnak és az este néhány óráját kellemes módon eltöltik. 671

Előadás kezdete este 8 órakor. Minden előadás új műsorral!

Belepti-díj 1 korona.

Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság, Aradon.

Meghívás

a „Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság, Aradon“

rendkívüli közgyűlésére,

mely Aradon, az aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében, **1908. évi február hó 2-án délelőtt 10 órakor** fog megtartatni.

Napirend:

Az igazgatóság jelentése a részvénykibocsátási művelet befejezéséről, határozathozatal a befolyt összegek hováfordítása felől és indítvány az alapszabályok 6. §-ának módosítása tárgyában.

Jegyzet. Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények legalább nyolc nappal a közgyűlés előtt a következő letéti helyeken letéteményezendők:

Aradon: az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnál,

Budapesten: az Angol-osztrák bank fióktelepénél (V., Fürdő-utca 6.) és

Bécsben: Schoeller és Társa cégnél (I. Wildpretmarkt 10.)